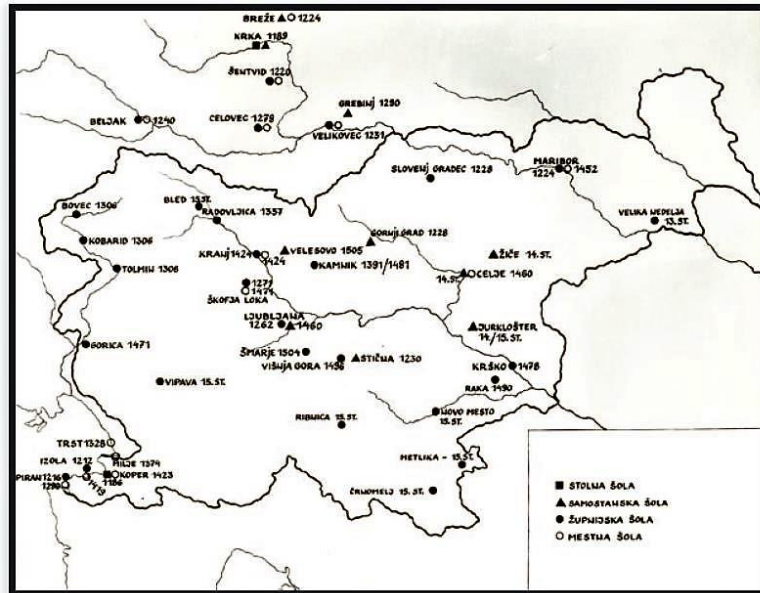

Zgodovina osnovne šole v Radovljici

Župnijska šola Radovljica, 1357

Najbolj znane šole v srednjem veku

Vir: Slovenski šolski muzej

Op.: Župnijska šola Radovljica, 1357

V Radovljici je bila šola že pred več kot petsto leti. Leta 1468 je imela župnija svojega; klerika, ki je vodil cerkveno petje in šolo. Omenjajo se »scolares« (učenci). Morda je podatek v zvezi z cerkvenim pravom, ki je določalo, da mora vsak župnik imeti svojega klerika, ki poučuje v cerkvi in vodi šolo. Sedeži večjih župnij so sami izobraževali svoj duhovniški naraščaj. – Na te šole so kasneje mestne občine dobivale vse večji vpliv.

Vir: Iz zgodovine osnovne šole v Radovljici (Verena Štekar-Vidic, RZ 1992)

Šola je bila v mestu vsaj že sredi 18. stol., redna osnovna šola je izpričana od 1775.

Vir: Enciklopedija Slovenije, 1987

Redna šola je bila v Radovljici ustanovljena 1775 in je imela 6 oddelkov. Najprej je bila v župnišču, po 1836 pa v Marovtovi hiši – Mesto št. 24 (danes Hrvatova hiša). Pouk je bil v Radovljici že prej, tako se leta 1486 v Radovljici omenjajo *scolares* – učenci, ki jih je najverjetneje učil klerik, ki je po tedanjem cerkvenem pravu poučeval v cerkvi in vodil šolo.

Vir: Osnovno šolanje na Breznici in okolici (Jure Sinobad)

Leta 1754 je Radovljica (Mesto in Predmesto) štela okrog 400 prebivalcev, ki so bili večinoma obrtniki in kmetje. Imela pa je tudi učitelja Ludvika Skorjo. Ta je poleg nemškega branja in pisanja poučeval še računstvo, nekatere učence pa tudi orglanje, petje in latinščino. To šolo je v prvih letih obiskoval Anton Tomaž Linhart, ki je za nadaljnje šolanje na jezuitskem liceju moral opraviti težak preizkus znanja iz nemščine in latinščine, kar lahko priča tudi o kvaliteti pouka v tedanji radovljiški šoli. Radovljica je imela torej šolo že pred formalno uzakonitvijo terezijanske osnovne šole leta 1774.

Vir: Razstava – iz zgodovine osnovnih šol (Verena Štekar-Vidic)

Pouk v trivialkah. Vsebina pouka se je po obsegu in splošnoizobraževalni vrednosti razlikovala od vsebine pouka na glavnih šolah in normalkah. Učence trivialke je učitelj razdelil v dve skupini, ki ju je skupaj poučeval ves dan (dopoldne dve, popoldne eno uro). Predmetnik pa je vseboval verouk, branje, pisanje in računstvo. Od jezikovnega sestava učencev je bilo odvisno, koliko je pri tem poleg nemških črk upošteval še bohoričico. Kot dokazujejo zapisniki šolskih nadzornikov, je bilo računstvo zelo zanemarjeno, saj je delalo težave samim učiteljem. Tako lahko ugotovimo, da so dobili učenci trivialk zelo malo stvarnega znanja.

V mestih je prevladoval pouk v nemščini in italijanščini, na podeželju pa je bil na Kranjskem in Goriškem večinoma slovenski, prav tako tudi na Tržaškem. Težje je bilo glede tega na štajerskem, medtem ko je bil pouk na Koroškem izključno nemški. Nedeljske šole so bile večinoma slovenske. Seveda se je kmalu pojavil boj za slovenske učbenike. Sprva so na Kranjskem uporabljali dvojezične učbenike, od leta 1829 pa v trivialkah v glavnem slovenske, v glavnih šolah in trivialkah v večjih mestih pa so ostali še naprej dvojezični. Tako se v tem času pojavijo slovenski abecedniki, berila, slovnice za osnovno šolo in računice.

Vir: Radmirska osnovna šola (avtor Aleksander Videčnik)

Leta 1774 je cesarica Marija Terezija v Splošni šolski naredbi uzakonila osnovno šolo. V Radovljici je bila kmalu po izidu tega zakona uvedena redna osnovna šola, morda že leta 1775. Žal pa ni nobenih dokazov, da bi imelo tako zgoden začetek tudi obrtno šolstvo. Skrb za šolstvo je prevzela država, pouk pa je potekal po privatnih stanovanjih. Svojo prvo šolsko stavbo je dobila Radovljica šele leta 1836. To je bila majhna šola. Imela je le dve učilnici in učiteljsko stanovanje. Kasneje se je šola razširila še z dvema učilnicama, vendar s tem prostorski problem ni bil rešen, saj je peti razred moral gostovati v graščinskem poslopju.

Vir: Stoletnica šolske stavbe

ok. 1750 – Začetki šole v Radovljici

1773 – Trivijalka v Radovljici

1788 – Začetki šolanja v Mošnjah

1790 – Šola v Ljubnem

1790 – Šola v Begunjah

1831 – Začetki šole v Lescah

1839 – Zgrajena šola v Mošnjah

1845- Ustanovljena ljudska šola v Kamni Gorici

Po požaru 1835. leta je tamkajšnja trivialka sicer dobila lastno stavbo z dvema učilnicama in učiteljskim stanovanjem, vendar tukajšnje šolstvo ravni osnovne šole ni nikoli preseгло. / Leta 1836 je bilo v Radovljici zgrajeno prvo šolsko poslopje
Vir: Radovljica v letu 1848 (Stane Granda, RZ 1995) / MRO

Prva osnovna šola, 1864

Vir: slikar Marcus Pernhart (detajl)

Op.: Prva šolska stavba je bila zgrajena leta 1836 – danes del Horvatove hiše!

Tloris prve šole, dopolnjen franc. kataster, 1868

Vir: Ars (detajl)

Op.: Tloris šolske stavbe - predvidevamo, da je spredaj vrisana terasa.

Učiteljski zbor v Radolici. 13. Listopada t. l. je bil v Radolici učiteljski zbor. Sešlo se je bilo 21 katehetov in 12 učiteljev. Zbor so pričeli prečastitljiv gospod tehant J. Krivic s kratkim nagovorom, kateri je bil sedanjim okolišinam primerjen. Po tem je bil Begunski kaplan g. Jožef Volk za predsednika izvoljen. Za tajnika pa so zbrali Radoliškiga učitelja gosp. M. Juretiča. Kadar so jeli nekteri g. Volka za predsednika voliti, seje od več strani zaslišalo prašanje: „Ali je Slovenec? Ali j e Slovenec?“ Se ve de je, in pa še kakšen, odgovorijo nekteri, in po tem je bil skoraj enoglasno izvoljen. To je živa priča, de katehetov in učiteljev Radoliške tehantije ne bo treba k slovenšini

priganjati. Potlej so se jeli pomenkovati od mnogih reči, ktere dragim bravcam tukaj iz slovenskiga zborniga zapisnika mervico okrajšane podamo.

1. Bilo je enoglasno sklenjeno, se v zboru v slovenskim jeziku pomenkovati.
2. Večina glasov je odločila, de se ima zbor vsake tri mesce sniditi, in scer prihodnjič v Gradu (Veldes).
3. So vsi zborni udje dovoljenje vis. c. k. ministerstva šolstva in pa povelje visoko častivredniga ljubljanskiga knezoškofijstva zastran vpeljave materniga jezika v šole s serčnim veseljem in z veliko hvaležnostjo sprejeli, - ker so po lastni skušnji prepričani, de je bil ravno nemški jezik, v kterim so doslej kranjske kmečke otroke učili in mučili, eden nar poglavitniših zaderžikov večjiga prida ljudskih šol.
4. Je bilo z večino glasov sklenjeno za zdaj v obeh pravopisih učiti, t. j. v starim in novim Gaje vini; vender pa so bili
5. skoraj vsi gg. učiteli zoper tako imenovano Lautirmetodo.
6. Je sklenjeno bilo doslej predpisane, čeravno nerabne, šolske knjige pri poduku obderžali, dokler boljših in z novim pravopisam ni, kakoršnih pa kinalo ino serčno želijo.
7. Je bilo mnogo govorjenja zastran doslejšnih zaver večjiga prida in boljšiga sadu šol, in neki g. katehet je naslednji predlog storil:
„ Z med raznih oover obilnišiga sadu ljudskih šol imam po lastnini prepričanji to: de mora ljudski učitelj učence I. in II. klasa ob enim pred seboj imeti in skupej učiti. Ta skupni poduk ima za učitelja veliko težav, nar več pa učencam samim škodje. Kar namreč učenika vtiče, je njegov poklic že sam na sebi težaven dovolj, brez primere težjiga pa ga to stori, de mora 60-80 otrok razne starosti in razne vednosti ob enim in vkup učiti. Mlajši še spodobno, še manj pa mirno, sedeti ne znajo; starejši pa, ki že 3-4 leta v šolo hodijo, so se že tako rekoč z učenikam preveč pobratili in opominov navadili, kakor de bi pazno poslušati liotli. In to je vzrok, de v šoli, kjer sta dva klasa skupej, malokdaj pravi mir in red najdeš. ... (sledi še veliko teksta).

Vir: Slovenija, 15. 12. 1848 in 19. 12. 1848

Predsednike so si izbirale naše skupščine same, kakor sploh funkcionarje. Predsednikom radovljiške skupščine begunjski kaplan Jos. Volk, tajnikom pa radovljiški učitelj M. Juretič.

V Radovljici je bilo 24 katehetov in 12 učiteljev (med duhovniki tudi znani pisatelj L. Pintar).

V Radovljici so posebe pozdravili uvedbo materinščine v šole, ki se je izvršila baš I. 1848.

Trivijalke so bile I. 1848. zakonito eno-ali dvorazrednice. Zato so bili otroci razne starosti in razne izobrazbe združeni v enem razredu. Bil je potreben pouk po oddelkih. Spričo tega je umevno, če se je druga skupščina v Komnu bavila z vprašanjem, koliko oddelkov da imajo poedini učitelji v razredih. V Radovljici je neki katehet (posebno radi težave, učiti ve oddelkov) predlagal nerazdeljeni polduevni pouk; ta predlog se je sprejel enoglasno in odkazal oblasti.

V Radovljici je begunjski učitelj Gogala predlagal, naj bi učitelji, ki nočejo sami pobirati bire, jo dobivali po okrajni gosposki ali županih, dohodki naj bi se povišali, da bi učitelji bolj ljubili svoj poklic in se mogli izobraževati. Šolnina naj se odpravi in učitelj za njo drugače odškoduje (Radovljica).

Vir: Pedagoški letopis 1909 (Prve učiteljske skupščine na Slovenskem)

Opis stanja (1848). Tudi v šolskem pogledu je Radovljica zaostajala za svojim siceršnjim pomenom. Čeprav je bila tu šola že v zadnji četrtini 18. stoletja, pa ni bilo ustrezne nadgradnje. Po požaru 1835. leta je tamkajšnja trivalka sicer dobila lastno stavbo z dvema učilnicama in učiteljskim stanovanjem, vendar tukajšnje šolstvo ravni osnovne šole ni nikoli preseglo.

Vir: Radovljica v letu 1848 (Stane Granda, RZ 1995)

Gosp. Ambrož je na pritožbo v Slovenii (2. list), de za slovenske dežele še zdej ni postavljen šolski svet (Schulrath), Ljubljanskemu slovenskemu društvu oznanil, de je on že pred Božičem ministerstvu v ti reči predlogo podal, od ktere nam je tudi prepis poslal. – Jesenski šolski prazniki (vakance) ostanejo to leto pri starim: vel. serpana in kimovca.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 31. 1. 1849

Ljudsko šolstvo na Kranjskem. V radoljškem okraji se je že veliko lepega storilo za povzdigo ljudskih šol. Ustanovilo se jih je šest z naslednjimi učenikovimi dohodki: v Ljubnem z 163 gold. 49 $\frac{3}{4}$ kr., na Koroški Beli z 202 gold. 4 $\frac{3}{4}$ kr., v Gorjah z 300 gold., na Bohinjski Beli z 187 gold. 4 $\frac{3}{4}$ kr., v Breznici z 290 gold. In v Bohinjski Bistrici z 156 gold. 32. kr., kjer so tudi postavili novo prostorno šolsko poslopje z blizo 2200 gold. – Dalje so uravnali in poboljšali učenikove dohodke v Mošnjah od 161 gold. 36 kr. na 200 gold., v Kropi od 199 gold. 26. kr. na 226 gold. 6 kr., v Kamni Gorici od 148 gold. 27. kr. na 250 gold., v Begnah od 118 gold. 36 kr. na 250 gold. in podučnikove dohodke v Gradu od 101 gold. 24 kr. na 171. gold. 24 kr.. Na Bohinjski Beli so prezidali poprejšnjo cerkvenikovo hišo in jo izveršili v primerno šolsko poslopje. / Spisal A. Praprotnik.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 15. 7. 1857

Do leta 1869 so na radovljiški šoli poučevali naslednji učitelji: **Ludvik Skorja (ok. 1754)**, Johan Esch (1762-1810), Andrej Podlipnik (1814-1840), Josip Stöckl (1841-1846), Matevž Juretič (1846-1854), Franc Raktelj (1854-1860) in Jožef Thuma (1860-1891).

Vir: Radovljiški zbornik 1992

Op.: Med naročniki Mohorjevih knjig se od leta 1895 (do 1916) omenja kot učitelj v pokoju Franc Golmajer (službo učitelja je opravljal drugod).

1. PROSINCA 1861 ZAČNE IZHAJATI ČASOPIS UČITELJSKI TOVARŠ!

Imenik visokočast. in čast. g. g. naročnikov (Učiteljski tovariš): ... Šim. Vouk, dekan v Radolici.

Vir: Učiteljski tovarš, 1. 3. 1861

Imenik visokočast. in čast. g. g. naročnikov (Učiteljski tovariš): ... Jož. Tuma, uč. v Radolici.

Vir: Učiteljski tovarš, 1. 8. 1861

Spraševanje. V Radoljici in Mošnjah (na Gorenškem) je bilo šolsko spraševanje 18. avg. sklenjeno z veselim praznovanjem rojstnega dneva presvitlega cesarja.

Vir: Učiteljski tovarš, 1. 9. 1862

Premembe v učiteljskem stanu – v ljubljanski škofiji. ... Za učenike so postavljeni g. g.: ... Jožef Tuma, šolski provizor v Radolici.

Vir: Učiteljski tovarš, 15. 9. 1863

NAJ STARJE LJUSKE ŠOLA NA KRANJSKEM (Uč Tov., 1, 8. 1864)!

Iz Radolice. 7. t. m. smo imeli tukajšnji učiteljski zbor. Pri tem posvetovanji so bili pričujoči 3 duhovni gospodje in 15 učiteljev; 6 učiteljev pa ni bilo zraven, in sicer iz Gorjan, Lesec, Rateč, Kranjske gore, Jesenic in Ljubnega. Odgovarjali smo znana vprašanja. Pervi odgovor je bil zelo enak odgovorom, ki jih je že »Tovariš« obdeloval. Drugi odgovor pa je terdil, da tristavke ni treba učiti. K tretjemu odgovoru so preč. gosp. dekan in drugi duhovni gospodje še pristavili, da za pobožno šolsko izobraževanje je posebno treba učiteljevega lepega zgleda i. t. d. Odgovarjalo se je veči del po nemški. / J. C.

Vir: Učiteljski tovarš, 15. 7. 1864

Iz Radoljce. 8. junija smo imeli učitelji tukajšnje dekanije zbor. Vseh vkup nas je bilo pri tem zboru 17 in sice: preč. gospod dekan, pervosednik, gosp. radoljski zakristan in 15 učiteljev. Šest učiteljev, namreč; iz Boh. Bistrice, Ljubnega, Rateč, Doljega, Kranjske gore in Bele peči pa ni bilo pručujočih. – vprašanja smo poprej tudi pismeno in še precej obširno izdelovali. Posebno se je o prvi in drugi reči vnel prav živ govor; ravno smo eni izgovorili svojo misle, so se že drugi oglasili in rekli, da teke reči učitelju na deželi nič mar niso, da jih nikoli ne potrebuje i. t. d. In to je šlo tako dolgo, da se o prvih dveh vprašanjih ni nič sklenilo, ker skončal se je pogovor namesto o »Sprachbush-u« pa le o »Pragmatični gramatiki«. – O tretji reči so nekteri ravno narobe terdili, ker so hotli na tanko dokazovati, da drevesca iz semena rediti – se pravi – pri otrocih veselje do sadjoreje zatirati. – Na zadnje pa se je vendar za dobro spoznalo, kar je že letošnji »Tovariš« o tem govoril. – Govorilo se je tudi, da naj učitelji pri vsaki priliki otroke vnema za sadjorejo, ker tudi odraščeni s kaj uče od otrok i. t. d. Učitelj naj skerbi, da si bodo mali sadjorejci napravili svoje drevesnice, ter naj jim iz svoje lastne drevesnice nekoliko drevesic podari, da si jih potem doma sami na kak prostorček posade in oskerbujajo; zakaj človeku le to pravo veselje dela, kar je njegova lastnina – Ko imajo otroci že nekoliko lastnih drevesic, naj jih učitelj skerbno podučuje, kako naj jih lepo varujejo i. t. d. Dobro je tudi, ako ima učitelj potrebno cepivno pripravo, da more malim sadjorejcem včasih kaj pomagati i. t. d. – Kar pa zadeva 4. vprašanje, smo se veči del vsi opirali na razpis prečast. Knezoškofijskega ljublj. konzistorja od dne 21. dec. 1863. števil. 1770/360. O peti reči smo bili zelo različnih misel; vendar se je na zadnje spoznalo, da – ako učitelj v take zadrege pride – naj napravi zapisnik, v kterege naj se postavi, kraj, hišna številka, ime dolžnikovo in dolg, ki se tirja i. t. d.; zraven naj se napravi tudi priloga, v kateri se gosposka potrebne podpore in pomoči prav vljudno in ponižno poprosi. – Dostavim naj še, da smo o pol devetih sveto mašo imeli, pri ktrei so radoljski pevci in pevke kaj dobro peli. Po dokončanem zboru se nam je ondašnji učitelj g. T. tudi svoje svilode

skazoval, ki so se ravno hranili (pasli); ima jih že precej veliko. – Kakor zemljo, tako tudi tu marsikakega učitelja na šolskem polju suša stiska. Lepi pomladanski dnevi so marsikakega učenca zvodili na planine ali na Koroško. Z Bogom! / t.

Vir: Učiteljski tovarš, 15. 7. 1865

Imenik p. n. g. g. naročnikov (Učiteljski tovarš): ... Simon Vovk, dekan v Radolici, Valentin Lah, duh. pomočnik v Radolici.

Vir: Učiteljski tovarš, 1. 3. 1866

Gospod Valentin Lah, kaplan v Radolici na Gorenskem vabi (v »Zgodnji Danici«) slovenske mladenče in učitelje v red šolskih bratov. Kdor želi v ta red stopiti, naj se oglasi in posvetuje pri njem.

Vir: Učiteljski tovarš, 15. 2. 1867

Premembe v učiteljskem stanu – v ljubljanski škofiji. ... Umerl je preč. gosp. Simon Vovk, dekan in šolski oglednik v Radolici.

Vir: Učiteljski tovarš, 15. 1. 1868

Naj lepša šolska poslopja v radoliškem okraju so: v Kranjski gori, na Koroški Beli, v Gorjah, v Ljubnem, v Radolici, tudi v Gradu, v Begnah in Kamni gorici in drugod zadostujejo šolska poslopja razun majhnih poprav.

Vir: Učiteljski tovarš, 1. 11. 1869

Ljudska šola, 1870

Vir: foto Jean Baptiste Reiner (album gradnje Rudolfove železnice)

Opis fotografije (od leve): graščina, spredaj Lahovca, v sredini fotografije Ljudska šola (pred njo d. podrta Burcelnova hiša), desno Varlova hiša, zadaj cerkev.

Ogled po šolskem svetu. V Radolici bilo je 120 učencev in učenk ob delavnikih, 54 pa ob nedeljah. Tretji razred podučuje ondašnji zakristan gosp. Leopold Klinar v vseh naukih, pervega in družega pa gosp. Jožef Tuma, ki je devel let učitelj. Otroci so prav dobro računili, brali, pisali in peli. Gosp. Tuma podučuje tudi v sadjereji in telovaji.

V Radoliškem okraju je bilo tedaj preteč. Šolsko leto 20 vstanovljenih šol in ena začasna. Učiteljev je 21 in 1 podučitelj. Otrok je hodilo t. l. 2170 v vsakdanjo in 1114

v nedeljsko šolo. Duhovni gospodje učili so navadno verski nauk po dve, tri, nekteri celo po štiri ure v tednu.

Vir: Učiteljski tovarš, 1. 1. 1870

Iz Kranjskega 12. maja. (Izv. dop.] (Gorenjski tabor in slovensko ljudsko šolstvo.) Vsacega pravega, domoljubnega Slovenca je žalilo, da se je gorenjski tabor prepovedal — le slovenskim, zlasti kranjskim učiteljem pa to ni bilo toliko žal. In zakaj ne? V 8. točki taborovega programa se jo glasilo, da se bode razgovarjalo o brezverskih šolah. Nameravalo se jo torej grajati šolstvo po sedanji naredbi. Vprašajmo, je li to primerno za našo slovensko, priprosto ljudstvo, za našega navadnega kmeta? Naše kmečko ljudstvo ni še tako umno, da bi razumelo razpravo o brezverskem šolstvu. Naši priprosti slovenski kmetje, ki bi govore taborsko poslušajo, nimajo še dovolj prepričanja o šolski koristi, nimajo še veselja, ljubezni do šole. Šola našim ljudem še nikoli prav vseč ni bila, niti pod prejšnjim cerkvenim nazorništvom, niti pod sedanjim državnim. In vendar se more ljudstvo le po šolah omikati, vendar so le ljudske šole edino pravo sredstvo, da se ljudstvu pomore k večji duševni omiki in k boljšemu materialnemu stanju. Pri nas in povsod kaže torej, da se kmetu šola priporoča, da vsaj on rad pošilja svoja deca v šolo, da naj skrbi zanje, da se izobražujejo, da naj redno plačuje učitelja, dobrotnika svojih otrok. Ali se je mar na gorenjskem taboru v tem smislu govoriti hotelo? Težko! Dozdeva se mi, da se je sedanje šolstvo tako pretresovati hotelo, kakor to store v šolskem oziru pristranski listi „Vaterland“, „Volksblatt“ in drugi. Hotelo se je menda reči: v denšnjih šolah se mladina ne podučuje v sveti veri in kršanskem nauku, se ne izreja v duhu kršanstva, se ne vodi k svetim opravilom v cerkev itd. Le posvetne reči o živalih, opicah itd. se jim pripoveduje. Tako pišejo omenjeni časniki. Prašam pa, ali se to more obrniti na slovensko ljudsko šolstvo na Kranjskem? Ali se poleg novih šolskih postav pri nas tako godi?

Kdor pozna razmere na Kranjskem, dobro ve, da se po vseh šolah pri nas, kjer imajo še duhovni kaj ljubezni do šole in mladine, pridno podučujo v sv. veri, kakor popred. Zdaj kakor pred hodijo učenci k sv. mašam. Čemu torej grajati kaj, kar ni graje vredno? Čemu grditi šolo, mesto jo priporočati? To se pravi, škodo želeti! Tistim, ki so mislili zoper šolstvo govoriti, svetujem, da naj bi rajše na to delali, da se kmalu skliče kranjski deželni zbor, da se tedaj kmalo izdela postava, po kateri bodo srenje primorane. Šole zidati, otroke v šolo pošiljati, učitelja tako plačevati, da bode mogel pošteno živeti, in srenji več koristiti. To je pri nas potrebno, pa ne iskati brezverskih šol na Slovenskem, kjer jih ni. Brezverske bodo le tedaj, ako ne bodo hoteli duhovni v doli skrbeti za poduk v kršanskem nauku in za cerkvena, verska opravila.

Vir: Slovenski narod, 16. 5. 1871

(Dekan Keše) v Begunjah je po ministru za uk imenovan za okrajnega šolskega nadzornika.

Vir: Slovenski narod, 10. 10. 1872

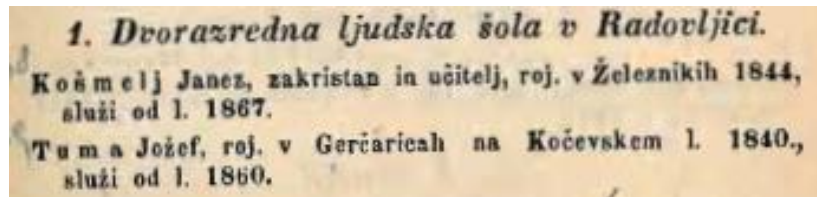
(Iz Gorenjskega) 1. sept. se nam piše: V letošnjo kmetijsko šolo v Celovec je 10 kranjskih učiteljev poklicanih, in med njimi tudi g. Josip Tuma, učitelj v Radovljici, ki je bil že v kmetijski šoli na Dunaji, in ravno tako je v letošnjo napredovalno šolo v

Ljubljano ena učiteljica in 21 učiteljev poklicanih, izmed katerih so pa tudi že eni učitelji pred par leti bili v omenjeni šoli.

Vir: Slovenski tednik, 5. 9. 1873

Plačni razredi in plače. V radovljiškem okraju spada ljudska šola v Radovljici v 1. plač. razred po 30 kr. na mesec, šola v Lescah v 3. plač. razred po 15 kr. na mesec, druge šole pa v 4. plač. razred po 10 kr. na mesec. Službe bodo: nadučitelj v Radovljici dobiva 500, drugi učitelj 400 gl., učitelj v Kropi 500, v Kamnigorici 450 gl.; učitelji v Ljubnem, v Lescah, v Mošnjah in v Begunjah po 400 gl.

Vir: Učiteljski tovariš, 15. 12. 1873

Učitelja na dvorazredni ljudski šoli v Radovljici Imenik šolskih oblastnij, šol in učiteljev ..., 1874

Premembe v učiteljskem stanu. G. g. Janez Pleško v Radovljici se stalno umesti.

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 4. 1874

Učiteljska plača. Učiteljem radoljškega okraja se bode na povelje ministerstva skoro izplačala zaslužena plača in so okrajnemu glavarju že poslali denarjev iz tukajšnje glavne blagajnice.

Vir: Slovenec, 7. 5. 1874

Sklene se: učitelj v Radovljici nima pravice do tistih 195 gl., ki jih je dobival stalni prošt za prevžitnino; ta svota se ima odpisati iz proračuna za ljudsko šolo v Radovljici, kar primankuje, doda normalni šolski zaklad.

Vir: Učiteljski tovariš, 15. 12. 1874

(Iz Radovljice) na Gorenjskem se piše tukajšnjemu listu želja ondotnega prebivalstva po ustanovitvi štirirazredne šole.

Vir: Slovenski tednik, 20. 3. 1875

Razpisi učiteljskih služeb. Na Kranjskem. Na 2razred. lj. šoli v Radovljici poduč. služba l. p. 500 gld., za kar tudi lahko prosijo učiteljice. Prošnje okraj. šl. svetu v Radovljici do 30. novembra.

Vir: Učiteljski tovariš, 15. 11. 1875

Zweiklassige Volksschule in Radmannsdorf. (Gehalte 500 fl. und 400 fl.)

Tuma Josef, definitiver Oberlehrer, geb. im J. 1840 zu Gottschee, d. s. d. J. 1860.

Medic Franz, provisorischer Lehrer, geb. im J. 1854 zu Laibach, d. s. d. J. 1875.

Shematismus der Volksschulen Krains, 1876

Premembe pri učiteljstvu. Na Kranjskem. Spraš. učit. kandidat gsp. France Medic, nekoliko časa namestni učitelj na II. mestni šoli v Ljubljani, pride začasno v Radovljico.

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 2. 1876

Morebiti, da so mestni očetje z manj ene misli o duševnoj malomarnosti svojih podanikov in mislijo zanaprej to s tem odvrniti, ka hočejo mladini priskrbeti več poduka; pripravljanje je, da bi se ustanovil še 4. razred ljudske šole. Da poduk, pa tudi lep izgled učiteljev v npravstvene m oziru veliko pripomore za blagost mladine, je gotovo. Da se tudi tukaj v šoli nemščina neguje, tega mi nij treba poudarjati, ker nekateri učitelj je jako udana stvar proti nemškim visokim glavam, — bode li tudi zaželeni uspeh?

Da se je veselje ubožnih otrok do šole malo povzdignilo, napravil se je po prizadevanji več gg. posebno pa okr. sodnika g. Laha zadnji dan pr. I. koncert, pri katerem so se nabirali radovoljni darovi za šolarčke. Blag se more imenovati ta čin gg. osnovateljev, kakor tudi pevcev in igralca na citre. So vsaj enkrat v slovesnej obliki doneli mili zvoki naših pesnij do srca in ušes onih, k i tako slepo prezirajo moč materine besede. Zdi se mi, da so pozabili na svoje nemčurstvo in jih je navdajala ona idealnost, ki jo stvariti more le domovinska ljubezen (?) ker ponoviti se je morala marsikatera slovenska pesem. Obžalovati je le, da se tam, kjer je v resnici kaj blažilnega, zbere tako malo število meščanov.

Vir: Slovenski narod, 4. 5. 1877

Premembe pri učiteljstvu. Na Kranjskem. G. Alojzij Pader, o svojem času namestovalni učitelj v Radovljici, pride začasno v Berdo (kam. šl. okraj).

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 5. 1877

Premembe pri učiteljstvu. Na Kranjskem. G. Pader, prej zač. učitelj v Radolici, zač. učitelj v Berdu.

Vir: Slovenski učitelj, 5. 5. 1877

(Iz Radovljice) je bila tukaj deputacija, ki je prosila, naj se radovljiška dvorazredna šola v štirirazredno poviša.

Vir: Slovenski narod, 17. 11. 1877

Iz seje c. k. deželnega šolskega sveta dne 24. januarija 1878. Dvorazredna ljudska šola v Radovljici se ima v prihodnjem šolskem letu razširiti v štirirazredno; prva učitelja imata dobivati po 500 gl., a druga dva po 450 in 400 gl.

Vir: Učiteljski tovariš, 15. 2. 1878

Razpisi učiteljskih služeb. Na Kranjskem. V šolskem okraju Radovljiškem. Na 4razrednici v Radovljici, služba 3. učitelja, l. p. 450 gl., brez stanovanja. Prošnje c. k. okraj. šl. svetu v Radovljici do 25. septembra t. l.

Vir: Učiteljski tovariš, 15. 9. 1878

Šolski okraj	Plače učiteljev	Službene doklade	Funkcijske doklade	Stanov- nina
	gld.	gld.	gld.	gld.
Postojna . .	22300	640	450	80
Kočevje . .	20630	800	700	80
Krško . . .	18550	863	762	320
Kranj . . .	17405	1050	350	240
Okolica ljubljanska	15300	686	350	120
Litija . . .	14525	363	612	42
Logatec . .	9962	406	400	—
Radovljica .	11150	446	175	80
Novo mesto	14187	476	250	160
Kamnik . .	11100	383	250	111
Črnomelj . .	11900	480	350	84
Vkup . . .	167010	6595	4650	1317

Vir: Slovenski narod, 2. 10. 1878

Poslanec grof Thurn gorko priporoča predlog finančnega odseka, da bi se ustanovila v Radovljici štirirazredna šola. Predlog tudi obvelja.

Vir: Slovenski narod, 3. 10. 1878

Premembe pri učiteljstvu. Na Kranjskem. ... Gdč. Alojzija Bauer iz Črnomlja v Radovljico.

Vir: Učiteljski tovariš, 15. 10. 1879

Razpis učiteljskih služeb. Na Kranjskem. V šolskem okraju Radovljiškem. Na 3razredni ljudski šoli v Radovljici se stalno umeščata 2. in 3. učitelj, dosihmal začasna, prvemu je plača 500 gold., a drugemu 450 gold., stanovanja ni. Prošnje do 14. aprila 1880 pri c. k. okraj. šol. svetu v Radovljici.

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 4. 1880

Premembe pri učiteljstvu. Na Kranjskem. Stalno postavljeni: Gosp. France Medic (II. učit.) in gdč. A. Hofbauer (III. učit.) v Radovljici.

Vir: Učiteljski tovariš, 15. 6. 1880

(Učitelji radovljiškega o kraja) imajo letno zborovanje denes v četrtek dne 17. junija v šolskem poslopju v Radovljici z naslednjim sporedom: 1. Volitev dveh perovodij in predsednikovega namestnika. 2. Opazke g. c. k. okraj, šolskega nadzornika pri

letošnjem nadzorovanji posameznih šol. 3. Pravopis v ljudskejši šoli, združen z govornimi vajami. Poročevalec g. Medic. 4. Praktično vodilo učiteljem k uspešnemu pouku v pisanji. Poročevalec g. Thuma. 5. Poučno pojasnilo k natančnemu izdelovanju (odgovor) statističnih vprašalnih pol (Fragebogen). Poroča g. Trojer. 6. Volitev enega zastopnika učiteljev v okrajni šolski svet. 7. Poročilo predsednika okraj, učiteljske knjižnice; volitev novega knjižničnega in stalnega odbora. 8. Povoljni nasveti posameznih zborovih članov. Po tem zborovanju bode imelo okr. učiteljsko društvo svoj občni zbor. Volil se bode novi odbor ter določil njega delokrog.

Vir: Slovenski narod, 17. 6. 1880

Z Gorenjskega, 22. junija. (Izv. dop.). Kakor ste v »Slovenskom Narodu«¹ poročali imeli so ljudski učitelji radovljiškega okraja dne 17. t. m. okrajno konferenco.

Točno ob 9. uri so se vsi gg. učitelji sešli v šolskejši sobi v Radovljici. Šolski nadzornik, obče spoštovani č. g. dekan, pozdravil je došlece v slovenščini. Potom je nasvetoval volitev dveh perovodij, katera sta bila tudi izvoljena (g. Kokalj in g. Bauer) in imenoval svojim namestnikom g. Trojerja.

V drugejši točki je pri svojih „opazkah k letošnjemu nadzorovanji posameznih šol“ gosp. nadzornik v obče prav pohvalil napredek tukajšnjih učilnic; samo uradna pisanja pri nekaterih šolah nij našel v popolnem redu, posebno se je često zanemarjal inventar; priporočal je zatorej g. nadzornik, da se tudi na to stvar po sedaj obrača večjša pozornost.

Tretjšo točko: „Pravopis v ljudskejši šoli, združen z govornimi vajami“, je g. Medic, učitelj v Radovljici, prav dobro obravnaval; grajal je posebno učitelje, da v šoli premalo goje slovenski materini jezik in da le preveč „kranjsko špraho“ govore. Vendar mislim, da tega nijso učitelji sami toliko krivi, kakor njih nepotrebna in brezumna nemška odgoja. Nij se nikakor čuditi, če se zdaj pripravniki le nemški uče, ako poznejše učitelji službe nastopijo in na vse strani pogrešajo izrazov za različne pojme. Proti koncu svoje razprave je govornik posebno priporočal, naj učitelji vedno v šoli goje pravilni materini slovenski jezik, da se ne bode tolikokrat slišalo, žal, da opravičeno očitaje, ka mi Slovenci ne umemo slovenščine, ampak le tako imenovano „kranjsko špraho“.

Četrto točko: „Praktično vodilo učiteljem k uspešnemu pouku v pisanji“, je g. Thuma v nemščini obče se precej dobro razpravljaj, vendar z njegovim poučevanjem v lepopisji nijso bili vsi pričujoči udje zadovoljni, kar je pokazala poznejša dosti burna debata.

Peto točko: „Pojasnilo k natančnemu izdelovanju statističnih vprašalnih pol“, je gosp. Trojer reševal v obče dobro. — Potem se je izmej učiteljstva volil nov ud v okrajni šolski svet, in sicer je največ glasov za to dobil g. Medic. — Volitve novega knjižničnega in stalnega odbora nij bilo, ker se je jednoglasno potrdila lanska.

Pri poslednej točki, to je: „Nasvet.i posameznih zborovih članov“, je stavil g. Žirovnik predlog, naj slavna konferenca blagovoli okr. šol. svet prositi, da bi rabo »Abecednika“ katerieri sta izvrstno spisala g. Žumer in Razinger, v radovljiškem okraji dovolil. Predlog ta je bil jednoglasno sprejet. Drugi nasvet je stavil g. Jozin, učitelj na Koroškejši Beli, predlagajoč, naj se čas velicij počitnic izpremeni, in naj se zanje namesto moseca september in oktober, rajše odmerita meseca avgust in september; tudi ta predlog je bil sprejet. Ker se nij nihče več oglasil za besedo, je sklenil g. predsednik konferenco, pozdravljajoč navzočega g. okr. glavarja, kateri je potem zahvalil se učiteljem o njih trudu in delovanji na šolskem polji in se od njih poslavil s trikratnim »živio«-klicem na njega veličanstvo cesarja Franca Josipa I, kot posebnega pokrovitelja ljudskih šol. Lepa slovenska beseda g. okr. glavarja je vsem navzočnikom posebno prijetno zvenela po ušesih in odmevala v srcih.

Vir: Slovenski narod, 26. 6. 1880

Razpis učiteljskih služeb. Na Kranjskem. V šolskem kraju Radovljiškem. Na 4razredni ljudski šoli v Radovljici, učit. služba l. p. 400 gl. Prošnje do 15. avgusta pri c. k. okraj. šl. svetu v Radovljici.

Vir: Učiteljski tovariš, 15. 8. 1880

Premembe pri učiteljstvu na Kranjskem. G. J. Bregar je dobil dekret za Radovljico.

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 10. 1880

Premembe pri učiteljstvu na Kranjskem. Stalno so umeščeni: gdč. Leopoldina Rozman iz Berda p. Podpeči v Radovljici.

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 11. 1881

Razpis nadučiteljeve službe na Kranjskem. V šolskem okraju Radovljiškem. Na 4razredni ljudski šoli v Radovljici bode se nadučiteljeva služba s 600 gld. letne plače in s 100 gld. doklade in z odškodovanjem za stanarino stalno postavila. Prošnje se oddajajo do 15. aprila t. l.

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 4. 1881

Premembe pri učiteljstvu na Kranjskem. Gsp. Jožef Thuma, nadučitelj v Radovljici, je imenovan stalnim.

Vir: Učiteljski tovariš, 15. 6. 1881

Premembe pri učiteljstvu na Kranjskem. Gospod Peter Pogačnik, dosihmal v Voklem (Hülben) pri Kranji, učitelj v Radovljici (začasno).

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 12. 1881

Premembe pri učiteljstvu na Kranjskem. Gospod Peter Pogačnik, začasni učitelj v Radovljici, pride za začasnega učitelja v Besnico (pod Šent-Joštovo goro), v kranjskem okraju.

Vir: Učiteljski tovariš, 15. 4. 1883

Razpis nadučiteljeve službe na Kranjskem. Druga učiteljska služba (mesto) na štirirazredni Ljudski šoli v Radovljici, z letno plačo 500. gold, za trdno, ali začasno. Prošnje do 15. t. m. pri okrajnem šolskem svetu v Radovljici.

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 5. 1883

Premembe pri učiteljstvu na Kranjskem. Gosp. Val. Žvagen, učitelj v Starem Trgu pri Loži, pride na drugo učiteljsko mesto v Radovljico.

Vir: Učiteljski tovariš, 15. 6. 1883

Iz Radovljiškega okraja. Svojo letošnjo učiteljsko skupščino imeli smo učitelji omenjenega okraja v dan 30. jul. t. l. v Gradu. Zbora udeležili so se vsi gospodje učitelji in gospodičine učiteljice. Bilo je pri konferenciji 20 učiteljev in 6 učiteljic. Tudi gospod c. k. okrajni glavar Dralka je bil ves čas zborovanja mej nami. Iz mej častite duhovščine počastil nas je s svojo navzočnostjo č. g. kaplan Franjo Kregar iz Radovljice. Svojim namestnikom voli g. predsednik nadučitelja Trojarja. Zapisnikarja

sta pa bila gg. Maier in Jeglič. Gospod c. k. okrajni šolski nadzornik, profesor Senekovič, pozdravlja prisrčno vso skupščino. Omenja 600 letnice, katero je vlani praznovala vsa Kranjska. Nadalje spominja se našega prejšnjega gospoda nadzornika, umrlega prečastitega g. dekana Kešeta, ki je bil večš šolnik. Nato preide k opazkam o nadzorovanih šolali. Natančno o tem poročati ne more, kajti ni mu bilo mogoče do zdaj še, da bi bil videl vse šole. V šolah, katere je nadzoroval, bilo je čitanje dobro; samo želeti bi bilo, da bi otroci nekoliko glasneje čitali. Slovnica se je dobro poučevala; vendar naj se mladina tukaj ne trudi preveč s suhoparnimi pravili. Računjanje je na enih šolah dobro, a na drugih manj dobro. Pri računjanji priporoča g. nadzornik, da naj se ravnajo gg. učitelji po najnovejši terminologiji in tehničnih izrazih te stroke. Pisanje je na nekaterih šolah prav dobro, na drugih dobro in manj dobro. O zgodovini se poučuje dobro. Zemljepisje naj se uči na podlogi dotičnih zemljepisev. Drugo je našel g. nadzornik vse v redu. Na vrsti sta gg. Žvagen in Medic s poročili. Oba sta prav dobro poročala. G. Žvagen poročal je po slovenski, a g. Medic pa po nemški. Razprave pri g. Žvagenovem poročilu udeležujeta se gg. Žirovnik in Zarnik. G. Žirovnik pravi, da bi bilo dobro, da bi se po zimi ptičem napravile takozvane »ptičje kuhinje«, to je, da se polaga pticam na primernem kraju na deskah zrnja i. t. d. G. Zamik omenja, da imajo na Breznici te »ptičje kuhinje« uže nekaj časa. Pri g. Medicovem poročilu ni bilo od gg. sodrugov razgovora. Le g. nadzornik omenja na izjavo g. Medicevo, »da naj bi se knjige v krajnih šolskih knjižnicah kronovizovale«, da to ne gre, ker krajne šolske knjižnice imajo za ta posel še premalo knjig. Potem govori g. Pirc, tajnik c. k. kmetijske družbe, ter učiteljem priporoča, kolikor je le mogoče, da pospešujejo kmetovo blagostanje. Stan kmetijski, pravi, plačuje največ davka državi, torej je prav primerno, da gledamo na to, kako kmetu dohodke pomnožiti. Niso pa mali dohodki, ki jih prinaša poljedelcu sadjereja i. t. d. Gorenjska rodi obilo sadja. Pred vsem odlikuje se prelepa Brezniška župnija; pa, kaj bi se tudi ne, saj je tam bival svoje dni kot župnik sloveči sadjerejec častiti g. Lovro Pintar. Koliko tu leto za letom pridobijo sadja, osobito jabolk različnih vrst in pa hrušek več vrst, koliko naredijo tu mošta iz sadja, ki ljudem po leti prav vrlo zaleže, to vedo najbolje Brezničanje. Potem voli se novi stalni odbor. (Ostane stari.) V knjižnično komisijo volijo se tudi prejšnji udje; samo na mesto gospodičine Bauer, ki nikakor ni hotela še dalje voljena biti, vstopila je v odbor gospodičina Rozman. V deželno učiteljsko konferencijo nismo volili, ker smo že lani v dan 11. januarja v to korporacijo volili dva zastopnika. (G. Trojarja in g. Kovšco.) O okrajni učiteljski knjižnici poročal je g. Trojar. Nakupilo se je nekaj novih knjig. A mnogo knjig, kakor znano, daroval je naši knjižnici c. k. svetnik gospod Murnik. G. nadzornik se pooblasti, da v imenu učiteljstva g. daritelju izjavi najprisrčnišo zahvalo za ta lepi dar (podarjene knjige cenijo se nad 200 gld.). G. Maier nasvetuje, da naj bi se pred vsem nakupile knjige, ki bi učitelja seznanile s tehničnimi izrazi pri računstvu, kar je g. nadzornik nasvetoval. (Vzprejme se.) Dohodkov imela je knjižnica 75 gld. 51 kr.; troškov pa 34 gld.; ostaja torej v blagajnici 41 gld. 51 kr. Račune pregledata gg. Jekovec in Rozman Ignacij. Pri posameznih nasvetih stavi g. Ivan Zarnik tale samostalni nasvet: Radovljiško okrajno glavarstvo naj bi se opisalo v zemljepisnem in zgodovinskem obziru. Pri utemeljevanji svojega predloga pravi g. Zarnik, da on namerava sestaviti ta opis. Nasvet je bil enoglasno vzprejet, razun g. Žirovnika, ki je mislil, da je to zasebna stvar in ne spada k oficijelnemu delu programa učiteljske konferencije. G. Zarnik prinesel je pole z vprašanji za vsa vodstva šol našega okraja sabo, in gosp. nadzornik jih je razdelil vsem pričujočim učiteljem. In tako utegnemo dobiti kmalu: »opis Radovljiškega okrajnega glavarstva«. Tiskan bo baje najpred v »Učit. Tovarišu«. K sklepu se g. prvomestnik vsem navzočim zahvaljuje, da so se

tako marljivo udeleževali vkupnega zborovanja, ter učiteljstvo vzpodbuja, da naj vztrajno dela na korist in napredek narodni šoli. Gospod c. k. okrajnemu glavarju se zahvaljuje, da je blagovolil biti ves čas konferencije mej nami.

Obrnen proti njemu, pravi: »Gospod c. k. okrajni glavar, bodite uverjeni, da se bomo vsi vkup vsigdar žrtvovali ljudski šoli in vneto delali za vero, dom, cesarja!« Na to spregovori g. okrajni glavar vzpodbudljive besede gg. učiteljem. Zahvaljuje se jim za trud in uspeh, ki so ga po izjavi g. nadzornika imeli v šolah, ter prosi g. nadzornika, da kakor je dobro prišel, bi isto tako nadaljeval. G. nadzornik s trikratnim »Slava svetlemu vladarju in cesarju!« še sklene konferencijo. Skupščina navdušeno zapoje še cesarsko pesen, in s tem se je končala konferencija. Ob 2. uri smo vkup obedovali. Potem smo se vozili tudi po jezeru, ter prepevali domače pesni v prelepem domačem raji. Ne bomo pozabili tega lepega dneva.

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 9. 1884

Prva stran »Letnega poročila čveterorazredne ljudske šole v Radovljici«, 1885

Vir: arhiv Janja Grimšičar

Iz šolske kronike.

Šolsko leto 1884/85 se je pričelo dne 3. novembra se slovesno maša k sv. Duhu.

Dne 19. novembra praznovala je šolska mladina z učiteljstvom god presvetle cesarice in 18. avgusta 1885. Rojstveni dan presvetlega cesarja Franc Jožefa I.; obakrat se slovesno sv. mašo.

Dne 5. januarja 1885, št. 9., c. kr. šolski svet naznani, da je vodja c. kr. više gimnazije v Ljubljani blagorodni gospod Jakob Smolej c. kr. deželni šolski nadzornikom imenovan.

Z dnem 13. aprila pričela se je šolarska maša, pri kateri pela je šolska mladina.

16. maja in 29. avgusta nadzoroval je poduk v posameznih razredih gospod okr. šolski nadzornik Andrej Senekovič; kršanski nauk pa prečast. gospod dekan Jožef Razboršek 1. septembra.

Med letom je gospod Aleks Roblek, lekar in predsednik šolskega sveta, večkrat šolo v notranjih prostorih pregledova.

God sv. Alojzija se je sv. mašo praznoval.

Med šolskim letom bili so učenci štirikrat pri spovedi in sv. obhajilu.

17. junija so premilostni gospod knezoškof dr. Jakob Missia delili mnogim učencem in učenkam zakrament sv. birme, tudi so se učenci in učenke vdeležili skupnega sprejema višjiga pastirja; ena izmed učenk jih je pozdravila v imenu vseh ter jim poklonila cvetlični šopek v izraz otročji udanosti.

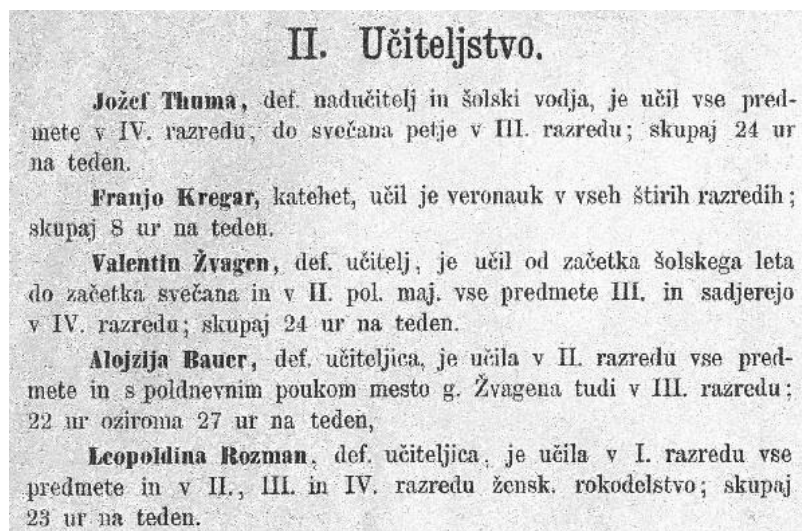
Dne 5. septembra je pristopilo 13 učencev in 12 učenk k prvemu sv. obhajilu.

Slavni c. kr. okraj. šolski svet naznani, da se je učitelju gosp. Val. Žvagenu zaradi bolezni dovolil do novembra zaproseni dopust.

Štirikrat so se delila šolska naznanila.

Učiteljstvo je vsaki mesec zborovali in se razgovarjalo o šolskih zadevah.

Sklep šolskega leta je bil 12. septembra z zahvalno sv. mašo. Po sv. maši zapeli so učenci v šoli cesarsko pesem. Razdelila so se potem šolska oznanila in letna poročila.

Učiteljski zbor »Čveterorazredne ljudske šole« v Radovljici, 1885
Vir: arhiv Janja Grimšičar

(Za nemško deško ljudsko šolo v Ljubljani) imenovan je učiteljem in vodjo gosp. Teodor Valenta, nadučitelj v Krškem, g. Alojzija Bauer v Radovljici pa učiteljico in vodjo nove nemške dekliške šole.

Vir: Slovenski narod, 9. 9. 1885

(Cesarski svetnik g. Ivan Murnik) podaril je učiteljski knjižnici v Radovljici 122 knjig in knjižic razne znanstvene vsebine.

Vir: Slovenski narod, 15. 9. 1885

(Razpisane) so službe: ... Tretjega učitelja na čveterorazrednici v Radovljici. Plača 450 gld. Prošnje do 10. oktobra.

Vir: Slovenski narod, 15. 9. 1885

(Učiteljske spremembe.) ... Na učiteljsko mesto v Dobrovi je imenovana gospodična Rozman, dosedaj učiteljica v Radovljici.

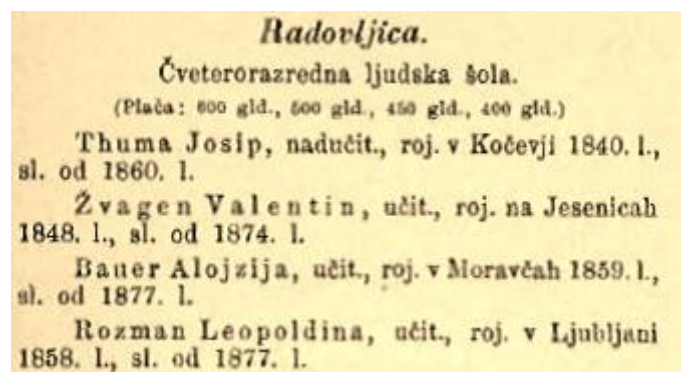
Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 7. 10. 1885

Razpisi učiteljskih služeb na Kranjskem. Na čveterorazredni ljudski šoli v Radovljici četrto učiteljsko mesto s 400 gld. letne plače za trdno, ali začasno. Prošnje c. k. šolskemu svetu do 25. oktobra t. l.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 15. 10. 1885

Premene pri učiteljstvu na Kranjskem. Gospdč. Marija Marolt, učiteljica na čveterorazredni šoli v Krškem, dobila je III. učiteljsko službo na čveterorazrednici v Radovljici.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 15. 12. 1885

Učiteljski zbor »Četverorazredne ljudske šole« v Radovljici, 1885

Vir: Imenik šolskih oblastev, ljudskih šol, učiteljev ...

Premene pri učiteljstvu na Kranjskem. Gospod Valentin Žvagen, učitelj v Radovljici, je 27. preteč. m. umrl. R. I. P.

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 2. 1886

(Z Jesenic na Gorenjskem) se nam piše 29. m. m.: Danes smo pokopali tu jako slovesno g. V. Žvagna, učitelja Radovljiškega. Bil je vnet in jako vesten v svojem stanu. Da je bil posebno priljubljen kolega, je svedočilo lepo število učiteljev in učiteljic, ki so v kljub slabemu vremenu prihiteli od blizu in daleč skazat zadnjo čast ljubeznivemu tovarišu ter mu zapeli žalostinke. A tudi prosto ljudstvo ga je z mnogobrojno udeležbo slednjikrat počastilo. Blag mu spomin!

Vir: Slovenski narod, 1. 2. 1886

(Spremembe pri učiteljstvu.) Na Kranjskem: ... gdč. M. Marolt, bivša na čveterorazrednici v Krškem, dobila je III. učiteljice mesto na čvetevorazrednici v Radovljici.

Vir: Slovenski narod, 13. 2. 1886

Razpis učiteljske službe na Kranjskem. Na čveterorazredni ljudski šoli v Radovljici s 500 gld. letne plače za trdno, ali za časno. Prošnje do 20. febr. t. l.

Vir: Učiteljski tovariš, 15. 2. 1886

Premene pri učiteljstvu na Kranjskem. Gosp. Henrik Podkrajšek, učitelj v Borovnici, dobil je II. učiteljsko službo v Radovljici.

Vir: Učiteljski tovariš, 15. 3. 1886

Učitelj Henrik Podkrajšek

Henrik Podkrajšek je bil rojen 13. julija 1858. leta v Ljubljani. Po dovršeni ljudski šoli in nižji gimnaziji je odšel na učiteljišče, kjer je maturiral leta 1878. Po maturi je služboval na mestnih šolah v Radovljici, Kranju in Ljubljani ter nekaj časa tudi v Borovnici. Iz Kranja je prišel leta 1895. v Ljubljano na Državno obrtno šolo, kjer je ostal kot profesor do svoje upokojitve začetkom šolskega leta 1924./1925. Bil je izprašan strokovni učitelj-profesor za jezikovno-merkantilne predmete in je kot tak po potrebi učil v raznih strokovnih oddelkih: slovenščino, nemščino, zemljepis, knjigovodstvo, obrtno računstvo, državljanski nauk, obrtno-trgovski nauk, obrtno zakonoznanstvo, obrtno spise itd. ...

Vir: Izvestje Tehniške srednje šole v Ljubljani 1924/25

Z Gorenjskega, meseca septembra. Učitelji Radovljiškega okraja zborovali so letos v dan 1. septembra v šolskem poslopji čveterorazredne ljudske šole v Radovljici. ... Zapisnikarja gosp. učitelj Ign. Rozman z Dobrave, gospdč. Hedvika Pavlinova iz Radovljice. V svojem letnem poročilu spominjal se je najpred umršega kolega gosp. Valentina Žvagen, bivšega učitelja Radovljiškega. Zbor v znamenje sočutja vstane se sedežev. Statističnemu poročilu posneli so to-le: Okraj šteje 22 javnih šol – šoli v Ratečah in na Koprivniku ste bili zaradi krajevnih razmer zaprti --1 šolo v ženski

kaznilnici v Begunjah, 1 ekskurendo-šolo na Planini pri Jesenicah in pa 1 šolo za silo v Lešah. Okraj ima 30 učiteljskih močij, 23 učiteljev in 7 učiteljic; 22 učiteljskih močij je nastavljeno definitivno, 6 začasno, 2 ste brez vsakojih spričeval. Za šolo godnih otrok je štel okraj 3267. Javne šole v okraji je obiskovalo 2875 otrok, javne ljudske šole po drugih okrajih pa 169 otrok, v privatnih šolah so bili 4 otroci, a v srednjih šolah je bilo 15 dečkov, 74 otrok je bilo od pouka oproščenih, 47 pa jih zaradi telesnih hib nij obiskovalo šole. Le 83 normalno razvitih otrok torej ni hodilo v šolo. Lansko šolsko leto je bilo 133 učencev brez pouka. Obiskovalo je torej lani 95.5 % za šolo godnih otrok šolo, letos pa 87 %. Le 3% so še brez nauka. Ker pripada povprečno vsakemu učitelju po 96 otrok za poučevanje, treba bo skrbeti, da se deloma ustanovi še nekaj novih šol, in deloma nekaj starih razširi. Za prihodnje šolsko leto se bo otvorila na novoustanovljena ljudska šola v Ribnem pri Bledu, a razširile se bodo v kratkem jednorazredne ljudske šole v Begunjah, na Breznici in v Kropi.

V ponavljavne šole je bilo vpisanih 737 učencev; šolo obiskovalo pa je le 595 otrok.

Vir: Učiteljski tovariš, 15. 9. 1886

Op.: Skrajšan tekst.

Letno poročilo čveterorazredne ljudske šole v Radovljici kaže: I. nekaj iz šolske kronike, II. učiteljstvo (učitelj, katehet in dve učiteljici); pregled šolske mladine (v zač. šolskega leta, vkup 162 učencev in učenk); učence in učenke so alfabetično urejeni (z odliko pohvaljeni so zaznamovani z zvezdico).

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 10. 1886

Razpis učiteljske službe na Kranjskem. Na čveterorazredni ljudski šoli v Radovljici IV. učiteljska služba s 400 gld. letne plače (za trdno, ali začasno). Prošnje pri c. k. okrajnem šolske svetu v Radovljici do 25. okt. t. l.

Vir: Učiteljski tovariš, 15. 10. 1886

Premene pri učiteljstvu na Kranjskem. Gspodč. Hedv. Pavlin, učiteljica v Radovljici, zač. v Zgornji Logatec.

Vir: Učiteljski tovariš, 15. 10. 1886

Z Gorenjskega, meseca decembra. ... »Post tot discrimina rerum« je Radovljiški okraj zopet enkrat tako srečen, da ne trpi nauk po jednorazrednicah, vsled pomanjkanja učiteljskih močij, škode. Nesrečna smrt pobrala nam je kolego v Mošnjah, kjer od početka novega šolskega leta vsled tega ni bilo pouka. Stvar je zdaj tako razrešena, da pride v Mošnje učitelj g. J. Rozman z Dobrave, a na Dobravo gre učitelj g. K. Mally z Begunj. Služba v Begunjah je sedaj razpisana a do tja, da pride tje nova moč, suplira na ondotni šoli učitelj g. H. Podkrajšek iz Radovljice.

Vir: Učiteljski tovariš, 15. 12. 1886

Op.: Skrajšan tekst.

18. **Radovljica**, četirirazred-
nica, 144 uč.

Thuma Jos. naduč. (I.), r. v
Kočevju 40. l.

Podkrajšek Hinko, uč. (II.),
r. v Ljubljani 58. l.

Marolt Marija, uč. (III.), r.
v Planini 59. l.

4. učit. mesto prazno.

Vir: Popotnikov koledar za slovenske učitelje, 1887

Vir: sistory.si

Premene pri učiteljstvu na Kranjskem. Gospdč. Mihaela Razinger, podučit. pri Sv. Lenartu na Koroškem, pride na 4. učit. mesto v Radovljico.

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 1. 1887

19. **Radovljica**, četirirazred-
nica, 127 uč.

Thuma Josip, nduč. (I.), r.
v Kočevju 40. l. sl. od 60. l.

Podkrajšek Hinko, uč. (II.),
r. v Ljubljani 58. l. sl. od
78. l.

Marolt Marija, uč. (III.), r.
v Planini 59. l. sl. od 77. l.

Rasinger Mihaela, uč. (IV.),
r. Podkorenem (Kr.) 63. l.
sl. od 83. l.

Vir: Popotnikov koledar za slovenske učitelje, 1888

Vir: sistory.si

... Leta 1888 sta s sestro Marijo Dralka domači ljudski šoli pomagali do lastne stavbe (t. i. učiteljske hiše), katere lastnica je bila Marija, Josipina pa je ob 40-letnici vladanja cesarja Franca Jožefa ustanovila poseben sklad za sirote, vdove in šolsko mladino, ki naj bi bil po ocenah vreden okoli 33.000 gld. Vsako leto so revnejši učenci iz sklada prejeli obleko, obutev in šolske potrebščine. V zahvalo za to donacijo jo je »radovljiško mesto 1893 odlikovalo s častnim meščanstvom«, leta 1908 pa na Glavnem trgu postavilo še spomenik. Tudi v Radovljici so bili številni mladeniči iz družine njenih staršev Mulej deležni donacij iz že omenjenega »Sklada Martina in Josipine Hočevar za študente«.

Vir: Josipina Hočevar

Dar Hočevarjeve. V šolske namene pa sta velikodušne darove poklonila na altar

domovini imenovana gospa Josipina Hočevar, vodva po g. Martinu Hočevarju v Krškem, pa gospod J. Gorup, veletržec na Reki. Prva darovala je 28.000 gld. rodnemu svojemu mestu Radovljici v šolske in občinske namene.

Vir: Domoljub, 20. 12. 1888

19. **Radovljica, 4razrednica,**
79+77 uč.
Thuma Jožef, nu. (I.), Kočevje
40, sl. od 60. (63.) l.
Podkrajšek Hinko, u. (II.),
Ljubljana 58, sl. od 78.
(82.) l.
Marout Marija, u. (III.), Pla-
nina 59, sl. od 77. (81.) l.
Rasinger Miška, u. (IV.),
Podkoren (Kr.) 63, sl. od
83. (87.) l.

Popotnikov koledar za slovenske učitelje, 1889

Vir: sistory.si

Deželni zbor kranjski. (IV. seja, dne 18. oktobra 1889. l.) Povodom praznovanja 40-letne vlade Njega Velečastva cesarja Frana Josipa I. ustanovila je gospa Josipina Hočevar za udove, sirote, šolarje Radovljiške mestne srenje in občino Radovljiško ustanovo z zakladno glavnico 28.000 gld., dalje ustanovo za uzdrževanje učiteljske hiše v Radovljici z 2000 gld.

Uvažajoč uzvišeni povod, vsled katerega sta ti dve ustanovi nastali, sklenil je deželni odbor, ti ustanovi brezplačno upravljati, o čemer se je c. kr. deželna vlada obvestila.

Vir: Slovenski narod, 21. 10. 1889

Osobne premembe. Visoki c. k. deželni šolski svet v Ljubljani je imenoval učiteljico v Radovljici, gospodično Marijo Maroltovo, za podučiteljico pri sv. Jakopu (v Ljubljani).

Vir: Učiteljski tovariš, 15. 1. 1890

Uradni razpisi učiteljskih služeb. Na štirirazredni šoli v Radovljici je razpisana izpraznjena učiteljska služba s 450 gld. plače in prostim stanovanjem. Prosilci naj prošnje predpisanim potem tekom 14 dnij le-sem vložijo. C. kr. okrajni šolski svet v Radovljici, dne 13. prosinca 1890. / Gozani s. r.

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 2. 1890

Osobne vesti. V petmesečni učni tečaj na državni obrtni šoli v Gradci za učitelje, katerim se je usposobiti za risanje na obrtnih nadaljevalnih šolah vzprejeti so s Kranjskega gg.: ... Podkrajšek Hinko, učitelj v Radovljici.

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 3. 1890

Osobne vesti. G. Ivan Pianecky, učitelj v Waldherrjevem zavodu, dobil je stalno tretje učiteljsko mesto na štirirazrednici v Radovljici.

Vir: Učiteljski tovariš, 15. 3. 1890

Učitelj Ivan Pianecky

Vir: dLib.si (Zbirka upodobitev znanih Slovencev NUK)

Zahvala. Velečastita gospa Jožefina Hotschevar v Krškem je darovala šoli v Radovljici 100 gl. v namen, da se kupi šoli harmonij. Za ta blagi dar seji podpisano vodstvo najtoplejše zahvaljuje. / V Radovljici dne 6. rožnika 1890. Jožef Thuma, šolski vodja.

Vir: Učiteljski tovariš, 15. 6. 1890

Iz radovljiškega okraja. Dne 23. kimovca t. l. je imel odbor učiteljskega društva v Radovljici svojo sejo. Posvetovalo se je o prvem društvenem koncertu, kateri se ima prirediti v korist šolstvu tega okraja. Predsednik opozarja, da bi bilo umestno, ko bi vse šole tega okraja postale „ustanovnik“ Narodne šole. Prirejali naj bi se v to svrhu koncerti. Čisti dohodek vsacega koncerta poslal naj bi se „Narodni šoli“ in tako bi s časom postale lahko vse šole „ustanovnik“ tega jako koristnega društva. Žreb pa bi razsodil, katera šola bi bila prej ud tega društva.

Odbor je tedaj sklenil prirediti koncert že meseca listopada in sicer v imendan Nj. veličanstva presvetle cesarice Elizabete v šolskem poslopji radovljiškem z nastopnim vzporedom:

Vabilo k I. koncertu učiteljskega društva radovljiškega okraja dne 19. listopada 1890 povodom imendana Nj. Veličanstva presvetle cesarice Elizabete v korist šolstva tega okraja v šolskem poslopji radovljiškem.

Vzpored:

1. Nagovor predsednika (g. M. Kovšca).
2. A. Foerster: „Pobratinja“, zbor.
3. Slavnostni govor (g. H. Podkrajšek).
4. A. Nedved: „Domovina“, zbor.
5. F. Vilhar: „Prvi cjelov“, bariton solo (g. Pianecky) s spremljevanjem (g. Ig. Rozman).
6. J. Aljaž. „Občutki“, zbor z bariton-solo.

7. Vašak: „Kde deva mä", čveterospev.

8. A. Hajdrih: „Slava Slovencem", zbor.

9. „Cesarska himna", zbor unisono se spremljevanjem.

Začetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina: I. 1 gld.; II. 80 kr.; III. 60 kr. — Društveni člani plačajo polovico. Preplačila se hvaležno vzprejemajo. Po koncertu zabava v gostilni g. M. Klinarja. / Odbor. - Posebna vabila h koncertu se bodo razpošiljala v prvi polovici meseca listopada. / Ig. Rozman — Mošnje.

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 11. 1890

Iz radovljiškega okraja. – Prvi koncert učiteljskega društva radovljiškega okraja vršil se je 19. listopada prav sijajno; udeležilo se ga je mnogo odličnega občinstva. Videlo se je pri tem koncertu, kako se zanimajo vsi stanovi za napredek šolstva, kajti počastili so nas s svojo navzočnostjo politični uradniki s preblagorodnim okrajnim glavarjem na čelu, zastopani so bili sodnijski, notarjatski in davkarski urad; pohvalno omeniti mi je duhovskega stanu, kateri se je v znatnem številu udeležil te produkcije. Opazil si župane, krajne šolske predsednike itd.; le jeden stan in to učiteljski stan nam oni večer ni delal časti, le jako malo jih je bilo prisotnih. To je žalostno! Opravičeni so vsekako gg. učitelji iz Bohinja radi prevelike oddaljenosti, zanimanje za našo stvar pokazali pa so vendar s tem, da so na poslali telegram s nastopno vsebino: »Tovarišem, buditelje narodne glasbe v prosepah šolstva krepki živeli!« Medic, Rihtaršič, Andoljšek. – Večje udeležbe od strani učiteljstva pričakujemo gotovo pri drugem našem koncertu.

Nagovor predsednika, kratek a jedrnat, bil je z burno pohvalo sprejet. Zbori kakor tudi čveterospev so se peli izborna, in občinstvo je s viharnim ploskanjem pokazalo, kako se mu dopada dobro peta naša narodna pesem. Ugajala je posebno nova kompozicija »Občutki«, zbor s bariton solo od J. Aljaš-a. Gospod skladatelj pokazal nam je s to skladbo veliko nadarjenost v kompoziciji; priporočamo se mu, da nas večkrat s svojimi skladbami razveseli. – Solist, gospod Pianeki moral je zbog izvrstnega prednašanja in sonornega glasu prvi pesmi še drugo »Nedved-ovo - Zvezdi« dodati.

Slavnostni govornik, g. Podkrajšek je v proslavo imendana presvetle cesarice Elizabete sledeče prednašal: Slavno občinstvo! Častita gospoda! V neznatni sobani, kjer čez leto in dan sedeva brezkrbna mladina, zbrali ste se danes v velikem številu, ter se odzvali vabilu našega mladega društva, ki je s tem prvim korakom v janosti pokazalo svojo smer, idealno, kakor je tudi idealno in blagonosno stanovsko delovanje njegovih udov.

Ni še dolgo, odkar se je rodila misel, da se osnuje učiteljsko društvo za naš okraj, ni še dolgo, odkar je osnovalni odbor začel svoje delovanje in prav pred kratkim se je vršil v ravno teh prostorih prvi občni zbor mladega društva, ki je s prireditvijo prvega tega koncerta pokazalo svojo življensko moč, svojo energično voljo, obdržati se na površji.

Naše društvo goji blage namene. Podpirati hoče šolstvo materijalno, in to s tem načinom, da bode s čistimi doneski zabavnih in pevskih večerov, koncertov itd. vpisovalo šole tega okraja ustanovnim udom šolskega društva »Narodna šola«. To društvo, ki tako blagodejno deluje že toliko let v korist naše ljudske šole, dajalo bode potem našim šolam šolskega blaga, ki se bode delilo med ubogo deco.

Uboge šolarčke hočemo torej podpirati in tem načinom unemati tudi njihove roditelje, naš priprosti narod za ljudsko šolo, za šoli, ki teži po tem, da izobražuje naš ljud, da mu blaži srce, da ga vsposablja za življenje v najširjem pomenu besede.

Ljudska šola nareja si pot v srce roditeljev skozi srca otroška. Velevažno je to načelo za naše razmere, ker izvira mržna do šole in učitelja čestokrat tudi iz prevelike ubožčine.

Čim intenzivnejše bode torej naše delovanje, tem večji tudi uspehi pri pouku, tem večja ljubezen do šole – izvira vsega dobrega in koristnega.

Kolikega pomena in kolike koristi pa je za vsako državo v narodno gospodarskem in političnem obziru na zdravi ljudsko šolske podlagi izgojen narod, to ve nam povedati občna svetovna povestnica na vsakem listu, to veste ceniti pa tudi Vi, slavna gospoda, ki ste prihтели v tolikem številu denašnji večer na ta prostor. Dejansko ste nam pripomogli izvrševati zadačo, katero smo si zapisali na naš društveni prapor.

Slovenski ljudski učitelji smemo pa tudi ponosni biti na ta uspeh. Živa pričan man je, da je duh, ki prošinja nas, prodrl v vse sloje človeške družbe, da ta duh narodne prosvete navdaje Vas in nas jednako močno.

To nam je pa tudi tešilo v svojem težavnem poslovanji. Zavest, da stoji na naši strani razumništvo, ki nas podpira v vsih naših težnjah, ki nam dejansko pomaga vresničevati naše namene, ta daje nam pogum da bodemo vstrajali do zadnjega dne življenja našega, delujoči za najblažji ideal človeštva, za njega izomiko.

Bili pa so časi, ko ljudski šoli ni bilo tako lahko izvrševati vzvišene te naloge, to je bil nje faktor, ljudski učitelj, pravi trpin ne le v šoli, temveč tudi izven šole.

Ni čuda, da je ljudstvo tavallo po temi, da ves priprosti narod ni vedel ničesa o dobrotah pametne vzgoje in pametnega pouka.

Toda obrnilo se je na boljše. Prišel je prevrat; prejšnji nazori o ljudski šoli in ljudskem učitelju so izginili, ostal je le spomin nanje, spomin, ki nas navdaja s tem večjo hvaležnosto do onega, ki ga je provzročil.

Z državnim ljudsko-šolskim zakonom je dobila po našem prevzvišenem vladarji ljudska šola ono reformo, ki ji je bila po duhu časa potrebna in primerna.

Ljudskemu šolstvu je došla zaslomba od najvišjega mesta; od tam so dohajali ukazi, ki so doveli šolstvo in učiteljsktvo do one stopinje, katero zavzema dandanes v življenji.

Ta stan, ponižan in teptan, ponosno se stanovam drugim družji. Te besede so pomenljive za vsacega ljudskega učitelja, pomenljive za učiteljska društva denašnje dobe.

Tudi odbor našega učiteljskega društva je uvaževal to. Svojo prvo veselico je priredil v proslavo imendne presvetle cesarice naše, zveste tovarišice vrhovnemu zaščitniku ljudskega šolstva.

Vsi narodi širne Avstrije tekmujejo dostojno poveličevati take eminentno patriotične praznike.

Saj je pa tudi blagost vse vladarske hiše tako velika, tako nedosežna, da ji ni jednake nikjer.

Lepšega povoda za to slavnost ni bilo, in tudi jaz ne bi mogel dostojneje završiti svojega govora, ne da bi se spomnil poleg Nje, katere imendan danes slavimo, tudi Njega, ki nam je ustvaril naš preporod.

Njega Veličanstvu presvetlemu cesarju Frančišku Jožefu I. in Nje Veličanstvu presvetli cesarici Elizabeti zakličem torej trikratni: slava, slava, slava!

Zadnjo točko "Cesarska himna" poslušalo je občinstvo stoje; pela se je prva in zadnja kitica.

Po koncertu je bila zabava v gostilni g. M. Klinar-ja. Prostorni salon je bil dokaj pretesen za toliko občinstva; vse je vrelo notri, da bi poslušalo še lepo petje učiteljev-pevcev. In res se je zapelo veliko krasnih zborov in čveterospevov iz »Lavorike«. Čuli

smo tudi več napitnic; posebno naudušeno je govoril g. A. pl. Kappus in Kamnegorice, poudarjajoč gorko zanimanje učiteljev za narodno pesem itd.

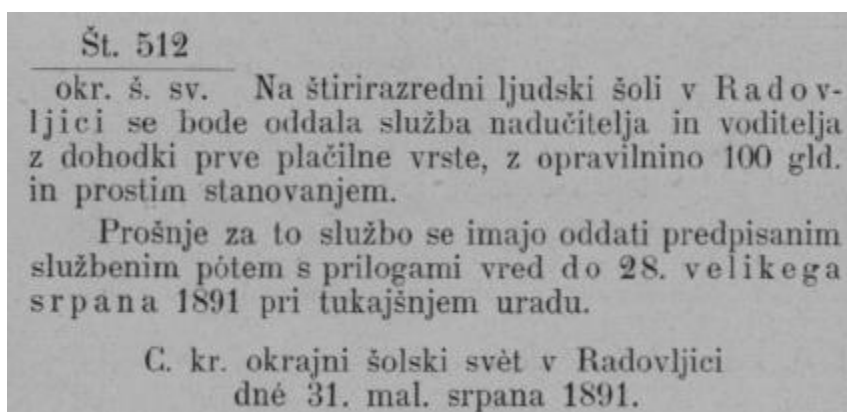
Drugi dan je imel odbor učiteljskega društva svojo sejo v Radovljici. G. blagajnik je naznanil, da je dal koncert nad 80 glđ. čistega dohodka. Poslal se je ta znesek »Narodni šoli« in vpisane so vstanovnim udom tega društva štiri po žrebu določene šole: Begunje, Breznica, Koroška Bela in Jesenice.

Odbor je sklenil, da bode vsak mesec dvakrat pevska skušnja in da se pred pustom priredi drugi koncert. / Ig. Rozman – Mošnje.

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 12. 1890

Ljudske šole na Kranjskem. Leta 1890 je bilo na Kranjskem 299 javnih učilišč in sicer 1 meščanska šola na Krškem in 298 ljudskih šol, ki so po posameznih okrajih takole razporejene: ... radovljiški 25 šol z 36 razredi.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 1. 4. 1891

Vir: Učiteljski tovariš, 16. 8. 1891

Popotnikov koledar za slovenske učitelje, 1892

Vir: sistory.si

Osobne vesti. G. Andrej Grčar, nadučitelj v Mokronogu, je imenovan stalnim nadučiteljem v Radovljici.

Vir: Učiteljski tovariš, 16. 9. 1892

Imenik naših p. n. g. g. sotrudnikov: ... Golmajer Frančišek, nadučitelj v p., v Radovljici.

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 1. 1893

Preskušnje učne usposobljenosti pri izpraševalni komisiji v Ljubljani. K preskušnji so se oglasili: ... Rozalija Lenassi, pomožna učiteljica v Radovljici.

Vir: Učiteljski tovariš, 16. 5. 1893

Inspekcija. Preblagorodni g. deželni predsednik Viktor baron Hein je v zadnjem času na svojih potovanjih tudi obiskal več ljudskih šol, kakor v Kropi, Radovljici, v Kranji, v Kočevji in dr.

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 8. 1893

Iz seje c. kr. deželnega šolskega sveta. Gdč. Roza Lenassi, pomožna učiteljica v Radovljici, za stalno učiteljico na tretjem mestu na trirazrednici na Knežaku.

Vir: Učiteljski tovariš, 16. 10. 1893

Osobne vesti. G. H. Podkrajšek, učitelj v Radovljici, nadomestuje g. A. Meierja, učitelja na deški nemški šoli v Ljubljani (dopust).

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 11. 1893

Osobne vesti. Gdč. Olga Wurner, bivša začasna učiteljica v Begunjah, je pridružena v službovanje štirirazrednici v Radovljici.

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 4. 1894

(Iz seje deželnega šolskega sveta.) Imenovani so bili: ... učiteljem na isti deški ljudski šoli v Kranju g. Henrik Podkrajšek, učitelj v Radovljici (zdaj v Ljubljani kot namestnik).

Vir: Slovenski narod, 26. 4. 1894

Osobne vesti. G. Hinko Podkrajšek, drugi učitelj v Radovljici, pride na drugo mesto v Kranj.

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 5. 1894

Uradni razpisi učiteljskih služeb. Na štirirazredni ljudski šoli v Radovljici je stalno popolniti drugo mesto s službenimi prejemki II. plačilne vrste. Prosilci naj svoje pravilno opremljene prošnje po predpisanem službenem poti do 25. maja t. l. vložijo pri podpisanim oblastvu. / C. kr. okrajni šolski svet v Radovljici, dne 26. aprila 1894.

Vir: Učiteljski tovariš, 16. 5. 1894

Osobne vesti. Ljudevit Stiasny, IV. učitelj v Kamniku, je dobil II. službo v Radovljici.

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 7. 1894

22. Radovljica, 836. 4-razr. Otr. 152, uč. 163.
 — Grčar Andrej, nu. 1. v., r. 44. Polšnik, sl. 67-71.
 — Stiasny Ljudevit, u. 2. v., r. 62. Kamnik, sl. 82-86.
 — Pianecki Ivan, u. 3. v., r. 66. Kozaršče pri Loži,
 sl. 88-90. — Rasinger Mihaela, u. 4. v., r. 63. Pod-
 koren, sl. 83-87. — S to šolo je združena obrtn. na-
 daljevalna šola, 36 uč.

Ljudska šola Radovljica: 836 prebivalcev, 4-razrednica (otrok 152, učencev 163). — Grčar Andrej, nadučitelj 1. v., roj. 1844, Polšnik, sl. 1867-71. — Stiasny Ljudevit, učitelj 2. v., roj. 1862, Kamnik, sl. 1882-86. — Pianecki Ivan, učitelj 3. v., roj. 1866, Kozaršče pri Loži, sl. 1888-90. — Rasinger Mihaela, učiteljica 4. v., roj. 1863, Podkoren, sl. 1883-87. — S to šolo je združena obrtno nadaljevalna šola, 36 učencev.
Kažipot po pokneženi grofovini Goriški ..., 1895

(Šolska poročila.) Na čveterorazredni ljudski šoli v Radovljici so poučevali: Nadučitelj in voditelj Andrej Grčar, 1 katehet, 2 učitelja in 2 učiteljici. Učencev in učenk je bilo skupaj 173; za višji razred sposobnih je bilo 130, nesposobnih 36, neizprašanih 7. Učiteljska knjižnica šteje 198 zvezkov, šolarska pa 164, iz katere je izposodilo 80 učencev 406 knjig. Bodoče šolsko leto se prične na ljudski šoli dne 16. septembra
Vir: Slovenski narod, 7. 8. 1895

Deželni šolski svet je v zadnji svoji seji dovolil po 50 gl. za šolske vrte ... v Breznici, v Radovljici.
Vir: Učiteljski tovariš, 16. 12. 1896

22. Radovljica, 836. 4raz. *
 83+83 : 96+85. 9
 9 10 9 10.
 Grčar Andrej, nu. (I.), 44
 Polšnik, 67. (71.)
 Stiasny Ljudevit, u. (II.), 62
 Kamnik, 82. (86.)

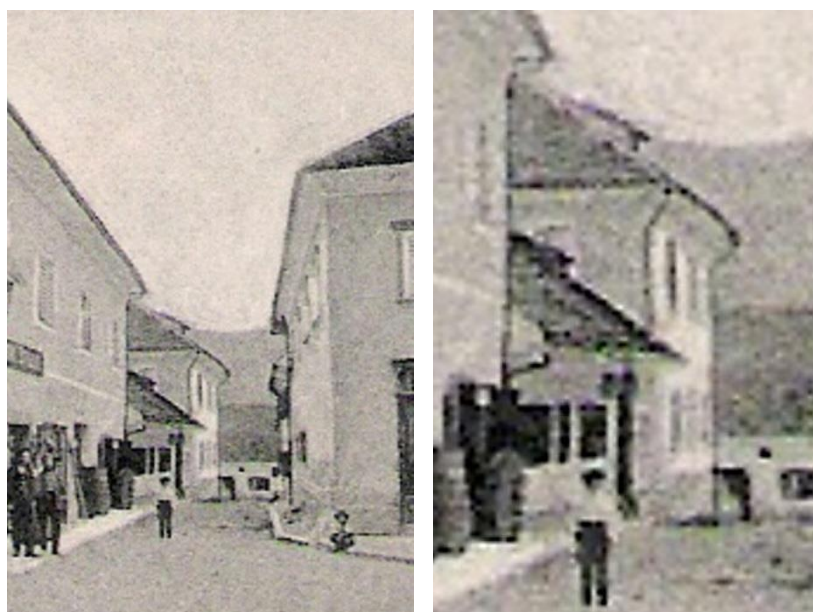
Pianecki Ivan, u. (III.), 66
 Kozaršče pri Ložu, 88.
 (90.)
 Rasinger Mihaela, u. (IV.),
 63 Podkoren, 83. (87.)
 S to šolo je združena obrtn.
 nadaljevalna šola, 36 uč.
 Thuma Jožef, b. t. nu., 40 Ko-
 čevje, (91.)
 Golmajer Franc, b. nu. v Loš-
 kem potoku, 47 Radovljica,
 (94.)

Popotnikov koledar za slovenske učitelje, 1897
Vir: sistory.si

Cesar Franc Jožefova ustanova za učiteljske sirote na Kranjskem. ... g. Stiasny Ljudevit, učitelj v Radovljici, za 1896. l. 3 gl.
Vir: Učiteljski tovariš, 1. 1. 1897

Osnovna šola v Horvatovi hiši, 1899
Vir: DAR (slikar Franc Rojec, detajla)

Šola v Horvatovi hiši, pred 1900
Vir: arhiv Zvone Razinger (detajl)

„Slovanske knjižnice“ je izšel nov zvezek, ki obsega v snopičih 69-72 jako zanimive potopisne črtice po Rusiji. G. Ljudevit Stiasny, učitelj v Radovljici, je bil šel s kolesom ogledat si Rusijo, in sad njegovega potovanja bode lepa knjiga z naslovom „V Petrograd“. Drugi del te knjige bode izdal marljivi g. Gabršček dne 15. mal travna v dvojnatem snopiču „Slov. knjižnice“. - Slovenci Ruse in Rusijo vse premalo poznamo. Vse svoje motno znanje zavzemamo večinoma iz nemških, navadno sovražnih židovskih virov, ki vedo povedati o Rusiji samo najslabejše ter lažejo in pretiravajo v svoji slavofobski zagrizenosti kolikor morejo. Ruščino zna le bore majhno število Slovencev, ki se morejo iz ruskih knjig in časnikov preveriti, kako krasen, zdrav in

moder je največji in najznamenitejši narod slovanski, kolike krasote in bogastva krije v sebi rusko carstvo. Veseli nas torej prav posebno, da se je lotil g. Stiasny popisa Rusije in njenih prebivavcev, s katerimi se je seznanil natančno na svojem potovanju. Naj bi ta knjiga budila in širila med Slovenci ponos slovanski ter ljubezen do bratov Rusov!

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 4. 1898

Seznam učiteljev (1898):

Andreas Gerčar, nadučitelj – prvi razred (28. dec. 1871) – Radovljica

Ludwig Stiasny, učitelj – drugi razred (22. feb. 1886) – Radovljica

Johann Pianeecki, učitelj – tretji razred (2. mar. 1890) – Radovljica

Michaela Rasinger, učiteljica – tretji razred (29. dec. 1886) – Radovljica

Vir: Personalstatus ..., 1. 10. 1898

Op.: Ime in priimek, naziv, zaposlen od ... in ljudska šola.

Zahvala. Preblagorodni gospod Ivan Murnik, vitez železne krone, ces. svetnik v Ljubljani je podelil tukajšnji ljudski šoli krasno podobo Našega presvetlega cesarja Franca Jožefa I. in rajnke presvetle cesarice Elizabete v okvirih. Dalje v spomin 50-letnega cesarjevega jubileja 25 lepih podob Njega Veličanstva presvetlega cesarja in 25 podob rajnke presvetle cesarice v razdelitev med šolsko mladino. Za ta lepi visokocenjeni dar izreka podpisano šolsko vodstvo in krajni šolski svet najpresrčnejšo zahvalo.

Šolsko vodstvo in krajni šolski svet v Radovljici dne 18. prosinca 1899. J. Novak, dekan / predsednik krajnega šolskega sveta, Andrej Grčar, vodja šole.

Vir: Učiteljski tovariš, 10. 2. 1899

Klerikalizem na Slovenskem postopa od dne do dne besneje in rabi vsa mogoča in nemogoča sredstva, da bi si ohranil svojo napredku in ljudstvu sovražno moč. Klerikalna društva rastejo po deželi, kakor gobe po dežju, s predavanji o najbedastejših predmetih se slepi ljudi, „katoliško“ časopisje sramoti duševno neodvisne učitelje, škof zida vzgojevališča za klerikalni pomladek, cerkvene oblasti stopajo v boj proti svobodomiselni literaturi in po vseh kotih delujejo misijoni v prid socialnemu in političnemu klerikalizmu. Strupena strast preganja vse in vsakogar, kdor ne trobi v klerikalni rog. Proti temu pogubnemu zaslepljevanju našega ljudstva je ena sama pomoč: Razširjenje splošne izobrazbe in omike. Ljudstvo treba z vso eneržijo navajati na to, da misli. To delo je bilo v našem narodu doslej vsekakor preveč zanemarjeno. Zlasti naša inteligenca se je premalo zanimala za ljudstvo in le tako je bilo mogoče, da je postal klerikalni upliv pri nas tako velik. Zadnji čas je pa, da se to izpremeni. Kdor koli je resen prijatelj našega ljudstva, kdor želi, da ne postane ves narod plen fanatičnega klerikalizma, mora v tem oziru storiti svojo dolžnost in mora pomagati, da se povzdigne na višji duševni nivo. Javna popularno znanstvena predavanja, izdajanje poljudnih knjižic so najboljša sredstva za to. Mar slovenski narod res nima močij, ki bi bile zmožne tega dela? Profesorji, učitelji, literati, dijaki bi si lahko pridobili velikanskih zaslug na tem polju. Čas Vas kliče. Prijatelji naroda in napredka, pokažite sel

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 1. 1900

Izjava. „Učiteljsko društvo za radovljiški okraj“ se popolnoma strinja s pisavo uredništva „Učiteljskega Tovariša“, kateri neustrašeno zastopa naše težnje in naš stan ter najostreje obsoja podlo pisanje vseh onih listov, kateri pišejo strupene dopise in članke proti sedanjemu učiteljstvu in nam s tem spodbijajo ali celo uničujejo težko priborjeno našo avtoriteto. / V Radovljici, dne 21. grudna 1899. - Andrej Grčar, t. č. predsednik in Ljudevit Stiasny, t. č. tajnik.

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 1. 1900

Za sadjarje. Gospod Gustav Linner, generalmajor v pok., ima v Begunjah nad Radovljico precej obširen sadni vrt, v katerem se nahaja obilo vrst najzlahtnejšega sadja. Letošnje trakove bode izročil meni in mi jih je dovolil prodajati v korist učit. konviktu. Znano mi je, da nekateri kolege kupujejo trakove v Gradcu ali še dalje in jih morajo prav drago plačevati. Tukaj bodo dobili lepe zdrave trakove po 4 do 0 h ali še cenejše. Kdor jih želi, naj se oglasi pri podpisancu. / Radovljica, 24. svečna 1900. - Janko Pianeki, učitelj.

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 3. 1900

Iz zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev. Delegat e so dosedaj prijavila ta-le društva: ... III. Radovljiško učiteljsko društvo: 5. g. Ljudevit Stiasny, učitelj - Radovljica.

Vir: Učiteljski tovariš, 20. 7. 1900

Konferenčno poročilo radovljiškega okraja. Gospodična učit. Mihaela Razinger iz Radovljice je predavala o ženskih ročnih delih prav mično in so bile vse njene štiri primerne resolucije soglasno sprejete. Naj bi dala gospodična na razpolago strokovnemu listu svoj referat.

Vir: Učiteljski tovariš, 10. 3. 1900

Iz deželnega šolskega sveta kranjskega. Nadučiteljem v Zagorju ob Savi je imenovan gosp. Ludovik Stiasny, doslej učitelj v Radovljici.

Vir: Učiteljski tovariš, 20. 7. 1900

Imenovanje. Iz deželnega šolskega sveta. Imenovan je bil: L. Stiasny v Radovljici nadučiteljem v Zagorju.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 8. 3. 1901

An der vierclassigen Volksschule in Radmannsdorf ist eine Lehrstelle mit den gesetzmässigen Bezügen durch eine männliche Lehrkraft definitiv, eventuell provisorisch zu besetzen. Der betreffende Lehrer findet einen Nebenverdienst an der mit dieser Volksschule verbundenen gewerblichen Fortbildungsschule.
Die gehörig belegten Gesuche sind im vorgeschriebenen Wege bis 31. Juli l. J. hieramts einzubringen.
K. k. Bezirksschulrath Radmannsdorf, am 4. Juli 1901.

Vir: Učiteljski tovariš, 10. 7. 1901

Radovljiška občina v stiski. ... Vendar se govori, da se je sklenilo, da se bode takoj spomladi zunaj mesta sezidala nova šola, stara pa predelala v stanovanja.

Vir: Gorenjec, 19. 10. 1901

Snovanje nove šole. Pomanjkanje stanovanj v Radovljici je jako občutno in so nekateri uradniki v največji stiski za bivališča. Vlada je vsled tega od radovljiške občine zahtevala, da mora sezidati hišo s šestimi stanovanji, drugače, da se uradi premeste iz Radovljice. Občina hoče temu ugoditi, sezidati novo šolo in staro predelati za stanovanja. Vsled te kalamitete se je zopet zavlekla gradnja novega uradnega poslopja, ker vlada se neče prej odločiti za to stavbo, dokler ne bo preskrbljeno za stanovanja.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 25. 10. 1901

Spremembe pri učiteljstvu. G. Karol Matajca, učitelj v Gor. Logatcu, je premeščen v Radovljico.

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 11. 1901

(Občni zbor rad. učitelj. društva.) ... Gosp. Matajca, učitelj iz Radovljice, predava na to „o šolski higijeni“. Navede prav obilico gradiva in v obče so ugajala njegova izvajanja prav dobro, ker v šaljivo-sarkastni obliki pove dokaj resnic, kako bi moralo biti v ljudski šoli in kako bi ne smelo biti. Slednji se mu izreka prav prijazno zahvala za predavanje.

Vir: Učiteljski tovariš, 20. 5. 1902

Šolska izvestja. Štirirazredna ljudska šola v Radovljici je sklenila šolsko leto z dnem 30. julija. Na tej šoli je poučevalo poleg nadučitelja še troje učnih moči (2 učitelja in 1 učiteljica). Učencev je bilo na koncu leta 101, učenk pa 81; od teh je sposobnih za višji razred 70 dečkov in 60 deklic. S to šolo v zvezi je tudi obrtna nadaljevalna šola, katero je obiskovalo 44 učencev.

Vir: Gorenjec, 2. 8. 1902

Razglas.

Razpisuje se

zgradba nove štirirazredne šole v Radovljici.

Dražbeni pogoji, načrti in proračun so na upogled v občinski pisarni v Radovljici.

Ponudbe, katerim se mora priložiti petodstotni vadij, naj se vložijo pri podpisnem do **23. marca t. l. opoldne.** (684 - 1)

Krajni šolski svet v Radovljici

dne 4. marca 1903.

Predsednik: **Janez Novak.**

Slovenski narod, 9. 3. 1903

Nova šola, 1904

Prelomen trenutek je nastopil leta 1904. Radovljica je končno dobila novo, večje šolsko poslopje z učiteljskim stanovanjem. Šola na sedanji lokaciji Gorenjska cesta št. 13 je imela prvotno pet učilnic. Arhitekt ni znan, ker gradbeni načrt ni podpisan. Nasploh pa je v avstro-ogrski monarhiji veljalo nenapisano pravilo, da so bile javne zgradbe sezidane po enotnih načrtih.

Vir: Stoletnica šolske stavbe

Leta 1904 je občina zgradila novo šolsko poslopje (danes Srednja šola za gostinstvo in turizem. Gorenjska cesta 13) s šestimi učilnicami, pisarno, sobo za učila in upraviteljskim stanovanjem.

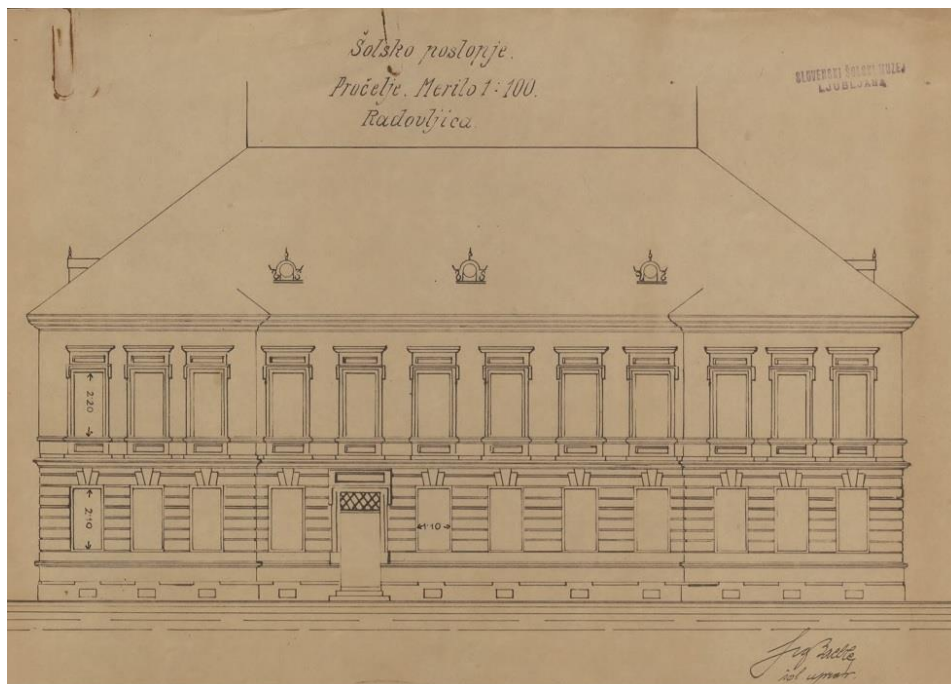
Vir: Iz zgodovine osnovne šole v Radoljici (Verena Štekar-Vidic, razstava)

Letni občni zbor radovljiškega učiteljskega društva se je vršil v Radovljici dne 14. aprila t. l. — Kmalu bomo zborovali v novi, v eni izmed najkrasnejših ljudskih šol, žal, da nekaj premajhni — a danes nas pozdravlja še na občnem zboru g. predsednik Grčar v zaduhli soteski — stari, baje še v »gmej potopnih časih« zidani šolski stavbi v Radovljici.

Vir: Gorenjec, 20. 5. 1903

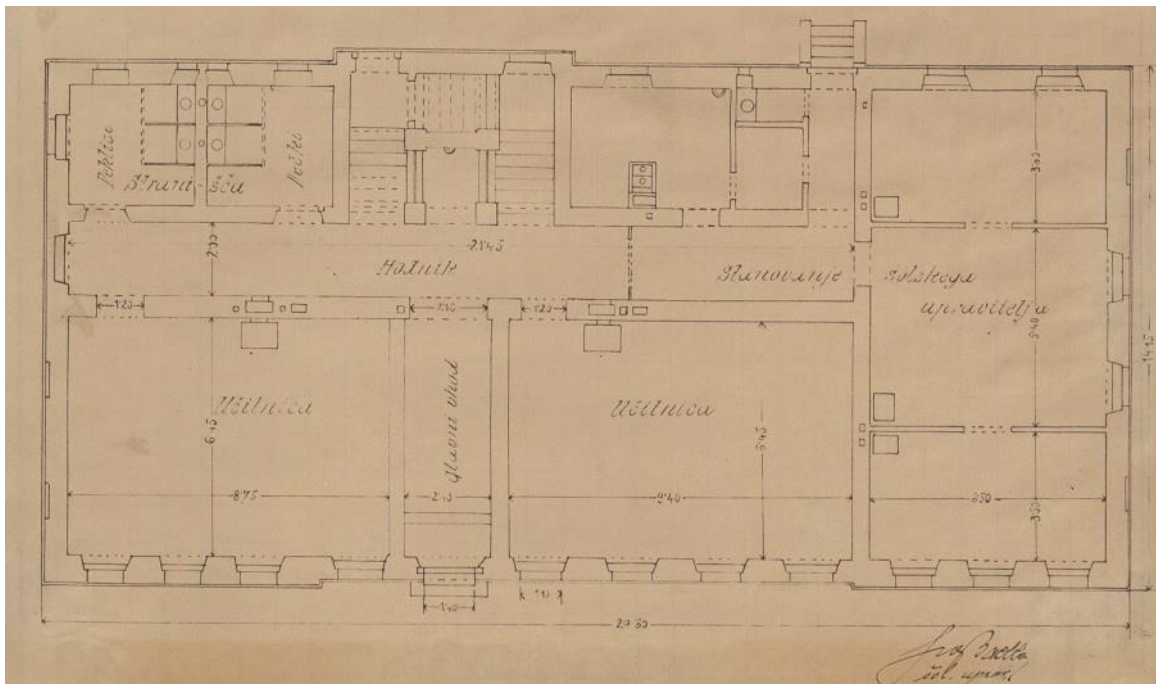
Iz Predtrga pri Radovljici se nam poroča: ... Akoravno se zida v Radovljici nova šola, kamor spadajo tudi predtržki otroci, bode občina imela samo 27 odstotkov doklade in še pri tej mali dokladi je prištedila nekaj za omenjena rezervoarja.

Vir: Gorenjec, 12. 12. 1903

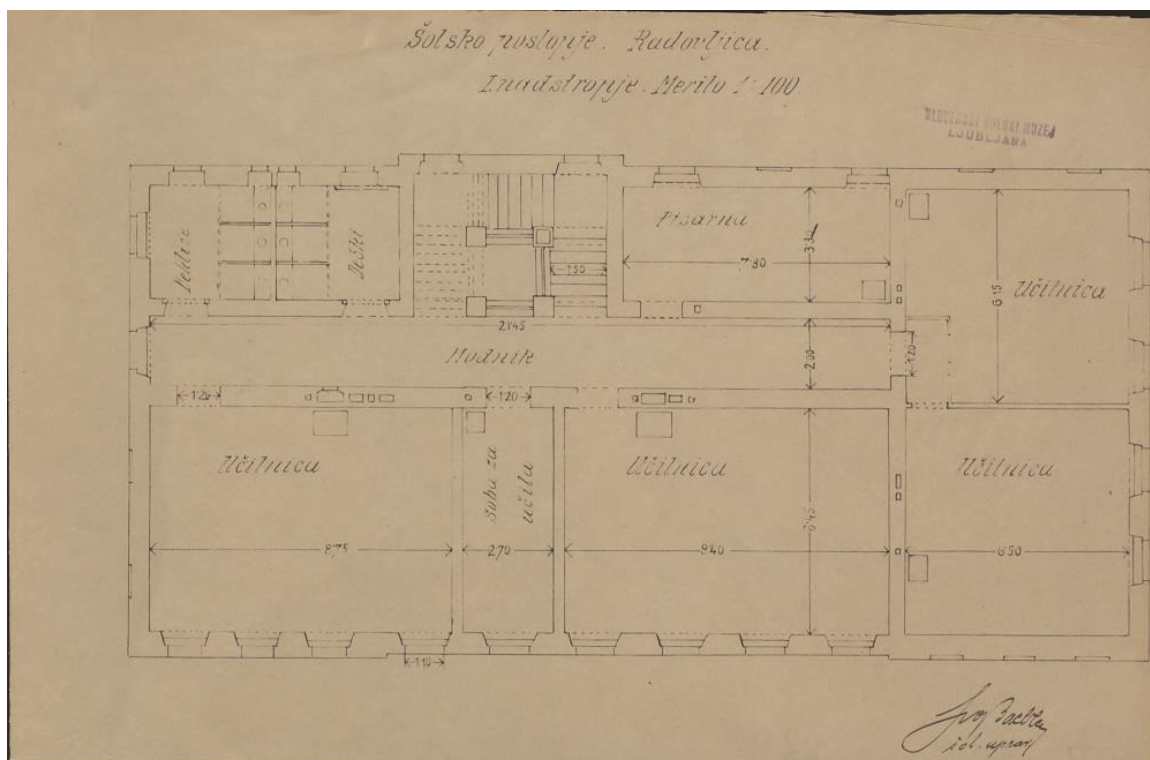

Pročelje šolske stavbe, 1904

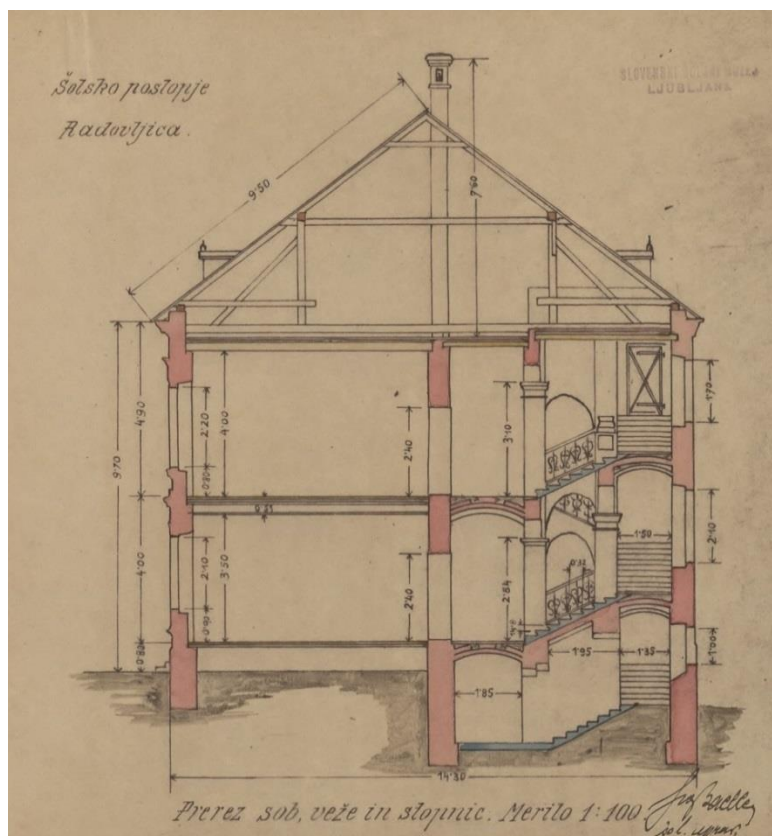
Vir: sistory.si / Slovenski šolski muzej Ljubljana

Načrt šole – pritličje, 1904
 Vir: sistory.si / Slovenski šolski muzej Ljubljana

Načrt šole – I. nadstropje, 1904
 Vir: sistory.si / Slovenski šolski muzej Ljubljana

Šola – prerez sob, veže in stopnic, 1904
 Vir: sistory.si / Slovenski šolski muzej Ljubljana

Radovljica, 1905
 Vir: arhiv Rajko Jagrič in Jože Božič (detajl)
 Op.: Ljudska šola, sodišče in banka.

Nova šolska zgradba. V Radovljici se bode prihodnji torek, dne 4. oktobra ob poldeseti uri dopoldne slovesno blagoslovila in otvorila nova šolska zgradba.
 Vir: Gorenjec, 1. 10. 1904

Otvoritev nove šole. Iz Radovljice. Naše, včasih kakor mrtvo mesto, je v zadnjih letih naenkrat oživel. Ko se je odstranila ovira, ki je zadrževala desetletja razvoj mesta, ko so se jeli obširni prostorni travniki na severnem in zapadnem delu mesta parcelirati, tedaj šele se dvigne vsako leto več novih stavb, ki so v kras vsemu mestu. Na cesarjev god pretekli torek smo otvorili novo šolsko poslopje, impozantna stavba mestne hranilnice je bila uže dodelana preteklo jesen, dve prav lični vili sta se dogradili tekoče leto, g. Zalar je sezidal novo enonadstropno hišo, v kateri je nekaj sob za tujce in tudi dobro obiskana gostilna. Tudi posojilnica namerava zidati svoj lastni dom, tako da bo ob poti v Lesce kmalu stala hiša pri hiši.

Vir: Gorenjec, 8. 10. 1904

Razstavo vajeniških del priredita obrtni zadrugi Radoljica in Bled skupno z obrtno nadaljevalno šolo v Radoljici v prostorih novega šolskega poslopja v Radoljici. Razstava se otvori dne 29. julija in traja do 6. avgusta.

Vir: Domoljub, 21. 6. 1905

Radovljiške novice. - Tukajšnja štiri razredna ljudska šola je tako prenapolnjena, zlasti v četrtem razredu, da bo resno treba začeli misliti na otvoritev petega razreda. - Imenovanja. G. učitelj Karol Matajec je imenovan za nadučitelja na Vrhniki in se njegovo mesto razpiše.

Vir: Gorenjec, 23. 9. 1905

Uradni razpisi učiteljskih služb. Na štirirazrednici v Radovljici se razpisuje eno učno mesto v stalno oziroma začasno nameščenje. Pravilno opremljene prošnje se vlagajo semkaj predpisanim potom do 30. novembra 1905. Prosilci, ki še niso v kranjski javni šolski službi stalno nameščeni, morajo z državno zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo. / C. kr. okrajni šolski svet v Radovljici, dne 25. oktobra 1905.

Vir: Učiteljski tovariš, 3. 11. 1905

Seja radovljiškega občinskega odbora dne 2. novembra 1905. Določi se stanarina v I. nadstropju šolske hiše in se obravnava o pravici posameznih učnih oseb do prostega stanovanja oziroma povračila za stanovanje.

Vir: Gorenjec, 4. 11. 1905

Učiteljske usposobljenostne skušnje za splošne ljudske in meščanske šole so se vršile pretekli teden pred tukajšnjo izpraševalno komisijo in so bile končane v soboto. Oglasilo se je 64 kandidatov in kandidatinj. Učiteljsko usposobljenostno izkušnjo za splošne ljudske šole s slovenskim in nemškim učnim jezikom so prestale kandidatje:... Pavel Flere, prov. učitelj v Radovljici.

Vir: Učiteljski tovariš, 17. 11. 1905

Iz seje c. kr. okrajnega šolskega sveta v Radovljici, ki je bila dne 8. t. m., nam poročajo: Učiteljici M. Rasingerjevi se je dovolila možitev. Dovolilo se je kraj. šol. svetu v Radovljici, da sme dražbenim potom prodati staro šolsko poslopje in stari šolski vrt, vendar velja kupna pogodba šele po odobrenju c. kr. okr. šol. sveta.

Vir: Učiteljski tovariš, 17. 11. 1905.

Skušnjo učne usposobljenosti je napravil tudi gosp. Fran Jaklič , provizorični učitelj v Radovljici, kar je zadnjič v tozadevnem našem poročilu pomotoma izostalo.

Vir: Učiteljski tovariš, 24. 11. 1905

Radovljiške novice. Stara šola in šolski vrt sta bila pretečeni teden na javni dražbi prodana. Šolo je kupil g. Bahovec, trgovec iz Ljubljane za 7000 K, šolski vrt (pod »Oblo gorico« pri novih hišah) pa tukajšnji zdravstveni zastop, kjer se namerava sezidati okrajna bolnišnica. ...

... Šolski vrt je kakih 100 korakov oddaljen od novih hiš, torej v kraju, kjer se mesto najbolj razširja.

Vir: Gorenjec, 23. 12. 1905

Iz seje o. kr. okrajnega šolskega sveta v Radovljici, ki je bila dne 20. decembra, nam poročajo: Potrdila se je kupna pogodba za g. Bahovcu iz Ljubljane prodano staro šolsko poslopje v Radovljici za ceno 7010 K, a zavrnila se je po nasvetu g. dr. J. Vilfana kupna pogodba za stari šolski vrt istotam. Za imenovani vrt je hotel dati radovljiški zdravstveni zastop 835 K, ker je mislil na istem mestu postaviti bolnišnico, svet pa je premajhen in je zidanje bolnišnice za mesto tamkaj neprikladno, ker se na isto stran Radovljica najbolj razširja, zato se prodaja ni odobrila. Tudi je ponudnik, ki preplača to vsoto.

G. Mihaeli Huth – Rasinger se dovoli trimesečni dopust zaradi bolezni, na njeno mesto se postavi suplentinja.

Vir: Učiteljski tovariš, 5. 1. 1906

Radovljiške novice. Odobri se naknadno pritožba županstva zoper odlok okrajnega šolskega sveta glede prispevkov za šolske potrebščine, kolikor se tiče novih naprav, ki naj bi se poplačale iz skupila za staro šolsko poslopje. - Gospodu županu se izreče enoglasna in ob splošnem odobravanju priznanje in zahvala za energične nastope zoper to, da bi se prejšnji šolski vrt prodal zdravstvenemu zastopu, ki bi tam zidal bolnišnico za nalezljive bolezni, obenem se bo poskrbelo, da se za bolnišnico dobi primeren prostor.

Vir: Gorenjec, 10. 2. 1906

V slovo! Ker se nisem mogel zaradi hitrega odhoda na Gorenjsko posloviti osebno od posameznih tovarišic in tovarišev litijskega okraja, jim kličem tem potom: Srčna hvala na zaupanju, ki sem ga užival med Vami. Hodite neustrašeno po začrtani poti naprej! Ohranite me v prijaznem spominu ! — Živeli!

V Radovljici, dne 25. marca 1906. - Ivan Šega.

Vir: Učiteljski tovariš, 30. 3. 1906

Kurz za učitelje risanja na obrtnih nadaljevalnih šolah. V ta kurz, ki se vrši od 15. aprila do 15. julija v šol. letu 1905/6 in 1906/7. na ljubljanski c. kr. umetno-obrtni šoli, so poklicani učitelji: ... Ivan Šega iz Radovljice.

Vir: Učiteljski tovariš, 6. 4. 1906

Radovljiške novice. Nadučitelj in šolski vodja g. Grčar, ki se rad producira kot oseba naprednega duha, se guglje v neki čudni in negotovi smeri. Gosp. katehet priporoča šolski mladini, naj se dvakrat na teden udeleži šolske maše, toda brez vseh slabih posledic. G. nadučitelj pa otroke, ki se maše niso udeležili, večkrat kaznuje. Mnenja

smo, da taka zapoved ni izšla od kake šolske oblasti, marveč je to samostojni Grčarjev ukrep, on je pač klerikalni liberalec.

Vir: Slovenski narod, 25. 7. 1906

V zadnji seji deželnega šolskega sveta kranjskega so bili imenovani: ... Fran Jaklič za Radovljico.

Vir: Učiteljski tovariš, 10. 8. 1906

Štirirazredna ljudska šola (1907): Grčar Andrej, nadučitelj, Huth Mihaela, učiteljica Šega Ivan, učitelj, Jaklič Franc. učitelj.

Vir: Ročni kažipot 1907

Letnino za učiteljski konvikt so plačali ti-le tovariši in tovarišice: ... Andrej Grčar, Ivan Šega in Fr. Jaklič iz Radovljice.

Vir: Učiteljski tovariš, 15. 2. 1907

Iz seje c. kr. okrajnega šolskega sveta v Radovljici, dne 1. julija t. l. ... Odpoved vpokojene učiteljice J. Jurmanove, ki je sedaj službovala 1 mesec kot suplentinja v Radovljici, se pošlje c. kr. dež. šol. svetu

Vir: Učiteljski tovariš, 19. 7. 1907

Zahvala. Podpisano vodstvo izreka tem potom najiskrenejšo zahvalo vsem onim, ki so pripomogli, da je XIX. glavna skupščina „Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev“ dne 24., 25. in 26. avgusta v Radovljici uspela tako nepričakovano lepo in sijajno. Prav posebno pa se zahvaljuje gosp. di. Vilfanu, županu radovljiškemu in gosp. Andreju Grčarju, predsedniku radovljiškega učiteljskega društva za laskave pozdrave pri sprejemu; ljubeznjivim damam, ki so nas ob prihodu v Radovljico obdarile s šopki; cenjenemu pripravljalnemu odboru, posebno gosp. Ivanu Šegi in njegovi gospej za obilni trud, ki so ga imeli s pripravami za „Zavezino“ zborovanje; vsem onim, ki so nam kazali simpatije s tem, da so okrasili svoje hiše z zastavami; gg.: Vlad. Pušenjaku, Antonu Pesku. Jakobu Dimniku, Dragotinu Pribilu, Janku Likarju za temeljita in zanimiva poročila; vsem dragim in milim gostom neučiteljem, posebno gosp. Ivanu Hribarju, županu ljubljanskemu, državnemu in deželnemu poslancu, ki so prihiteli one dni med nas; vsem onim, ki so brzojavnim in pismenim potom pozdravili naš shod; dragim bratom Cehom, Hrvatom in Srbom, ki so nam prinesli iz domovine pozdrave svojih tovarišev in tovarišic; gosp. pevovodji učitelju Karlu Mahkoti in vsem damam pevkam in gg. pevcem za lepo petje pri zabavnem večeru; vsem govornikom za navdušene napitnice in sploh vsem udeležencem, ki so pripomogli, da je nastopila „Zaveza“ tako impozantno. / Vodstvo „Zaveze avstr. jugoslovanskih učit. društev“, Predsednik: L. Jelenc. - Tajnik: Drag. Česnik.

Vir: Učiteljski tovariš, 20. 9. 1907

Letnino za učiteljski konvikt so plačali tile tovariši: ... Andrej Grčar, Ivan Šega in Fr. Jaklič, vsi iz Radovljice.

Vir: Učiteljski tovariš, 24. 1. 1908

Kraj. šol. svet v Radovljici je prešel v napredne roke. Volitev novega kraj. šol. sveta, ki se je vršila dne 14. t. m. ob 11. uri dopoldne je značilna. Od 28 odbornikov volilcev občin Lancovo, Lesce, Predtrg in Radovljica je volilo 25, oziroma 26 listo naprednih kandidatov, a lista starih radovljiških konservativcev je dobila 3, oziroma 2 glasa. Voljeni so: Gogala Josip, Vogelnik Tomaž, Mulej Valentin, Pogačnik Josip in dr. Vilfan Janko. Namestnika pa: Fürsager Leopold in Kunstelj Rudolf. — O zanimivih zaprekah te volitve izpregovorimo prilično v posebnem članku, ki bo zanimiv v mnogih ozirih.

Vir: Učiteljski tovariš, 17. 4. 1908

Občinski svet mesta Radovljice je sklenil v svoji zadnji seji storiti primerne korake, da se ustanovi na tamošnji ljudski šoli peti razred. Vzdrževati mislita ta razred mestna hranilnica in posojilnica.

Vir: Učiteljski tovariš, 14. 8. 1908

Za razširjenje šole je vložil občinski odbor radovljiški prošnjo na deželni šolski svet. Dosedanja štirirazrednica naj bi se razširila v petirazrednico. Vse stroške bi trpela občina. Da se ti prošnji ugodi, menda ni treba dvomiti! Morda pa le v današnjih časih!

Vir: Učiteljski tovariš, 4. 9. 1908

Radovljiške novice. Dovoljen je peti razred tukajšnje ljudske šole s pogojem, da občina prispeva k troškom.

Vir: Gorenjec, 19. 9. 1908

Peti razred na ljudski šoli v Radovljici je dovolil c. kr. deželni šolski svet v sporazumu z deželnim odborom kranjskim na občinske stroške.

Vir: Učiteljski tovariš, 16. 10. 1908

V Radovljici se je razširila dekliška šola pod pogojem, da mestna občina sama nosi dotični strošek.

Vir: Učiteljski tovariš, 16. 10. 1908

Žig štirirazredne Ljudske šole, 1909

Vir: arhiv družine Sartori-Čebulj

Otvoritev petega razreda na radovljiški šoli se vleče v večnost. Čudom se čudimo, čemu se ta zadeva tako zavlačuje, ko sta se vendar obe stranki izrekli soglasno za

razširjavo in ne nosi dežela niti vinarja troškov. Čuje, se, da ima ves akt v svoji miznici prvi pedagog slovenski in predsednik »Slomškove zveze« namestnik deželnega odbornika dr. I. Šušteršiča, Franc Jaklič, hoteč s tem pokazati svojo moč in veljavo. Radovedni smo, koliko časa si bo dovoljeval uganjati namestnik Franc Jaklič, ki je obenem tudi učitelj, ta šport na račun dr. Šušteršiča. (Opomba uredništva: Ob sklepu lista smo izvedeli, da je peti razred že dovoljen.)

Vir: Gorenjec, 9. 1. 1909

V torek popoldne se je vršil pogreb nekdanjega radovljiškega nadučitelja J. Thume. Pokojnik je zapustil najboljši spomin v srcih svojih nekdanjih učencev in je dosegel lepo starost 70 let. Počivaj v miru!

Vir: Gorenjec, 9. 1. 1909

Tako težko pričakovani peti razred na naši ljudski šoli se je vendar otvoril. Kakor peta učna moč je bila imenovana gdč. Marija Medičeva. — Okolici se sedaj nudi prilika, da pošlje svoje ukaželjno mladino v to razširjeno šolo.

Vir: Gorenjec, 30. 1. 1909

Ker smo ravno pri šoli, omenjamo, da se je letos storila po prizadevanju c. kr. vladnega svetnika O. pl. Detela tako zvana šolarska kuhinja, kjer dobiva okrog 30 otrok iz daljne okolice opoldne gorko kosilo.

Vir: Gorenjec, 30. 1. 1909

Iz sej c. kr. okraj. šol. sveta radovljiškega dne 29. jan. in 8. febr. 1909. Ex praesidio naznani predsednik, da se je imenovala na razširjeno petrazrednico v Radovljici M. Medičeva.

V prvi seji se je poslovil dosedanji c. kr. okr. glavar O. pl. Detela, ki se je preselil na novo mesto v Ljubljano kot c. kr. vladni svetnik. Bil je mož pravičen skozinsko in učiteljstvu v istini prav očetovsko naklonjen. To je opravičeno poudarjal pri poslovitvi tovariš A. Grčar.

Vir: Učiteljski tovariš, 12. 2. 1909

Učiteljsko društvo za radovljiški okraj. Cenjenemu učiteljstvu naznanjam, da odložim z današnjim dnevom predsedništvo učiteljskega društva, in sicer iz zdravstvenih ozirrov. Tov. nadučitelj Josip Ažman na Breznici kot podpredsednik društva prevzame nadaljno društveno vodstvo. Društvu ostanem tudi nadalje zvest član. / Andrej Grčar, nadučitelj.

Vir: Učiteljski tovariš, 26. 3. 1909

Nadučitelj Andrej Grčar, 1909
Vir: Josipina (detajl)

Izpit za učno usposobljenost za ljudske in meščanske šole so se dovršili v Ljubljani. Za ljudske šole so bili usposobljeni: ... Suplentinja na Homu pri Gornjemgradu, gdč. M. Medič, prov. učiteljica v Radovljici.

Vir: Učiteljski tovariš, 7. 5. 1909

Iz seje okrajnega šolskega sveta v Radovljici dne 21. avgusta. Remuneracije za uspešni pouk v kmetijstvu se predlagajo sledečim učnim osebam: ... Slapšak Jul., Radovljica.

Vir: Učiteljski tovariš, 30. 8. 1912

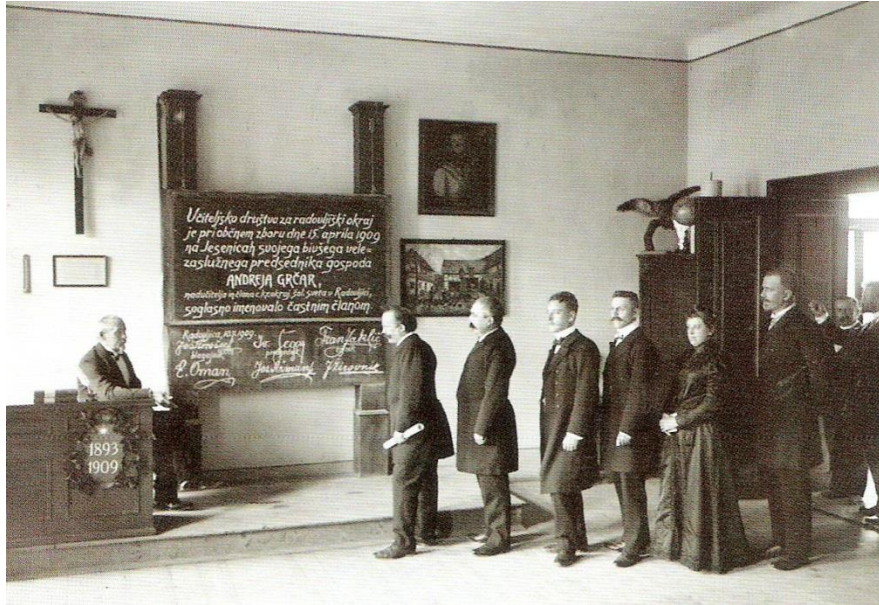
Šola Radovljica (1912): Slapšak Julij, Segar Ivan, Huth-Rassinger Mihaela, Jaklič Franc, Medič Franja.

Vir: Adresar za Kranjsko 1912

Dvonedstropna šolska zgradba je bila kasneje večkrat prezidana oziroma razširjena. Leta 1920 na šest, leta 1921 na sedem in leta 1922 na osem razredov oziroma učilnic.

Z vsako novo učilnico je dobila šola tudi novo učiteljico oziroma učitelja. Kljub vsem prezidavam pa se ni spremenila fasada, za katero je značilna dvanajstosna simetrična zasnova, ki ima šestosno osrednje poglobljeno polje z vhodom in na konceh triosna rizalita. Edini fasadni okras sta rustikalno pritličje in veliki sklepniki nad okni.

Vir: Stoletnica šolske stavbe

Odlikovanje učitelja Andreja Grčarja, 1909

Vir: SnSSS in Josipina Hočevar

Napis na tabli: Učiteljsko društvo za radovljiški okraj je pri občnem zboru dne 15. aprila 1909 na Jesenicah svojega bivšega velezaslužnega predsednika gospoda Andreja Grčarja, nadučitelja in člana c. kr. šolskega sveta v Radovljici soglasno imenovalo častnim članom.

Na tabli so podpisani (Radovljica 10. 7. 1909): Josip Rovšček (blagajnik), Ivan Šega (nadučitelj), Franc Jaklič (tajnik), E. Oman, J. Ažman, J. Žirovnik.

Opis častne diplome. Krasna častna diploma je te dni razstavljena v izložbi g. L. Fürsagerja v Radovljici. Napraviti jo je dalo učiteljsko društvo za radovljiški okraj, da jo pokloni gospodu nadučitelju Andreju Grčarju v Radovljici v znak hvaležnosti za zasluge, ki si jih je on pridobil kot bivši šestnajstletni predsednik tega društva. Ker je ta diploma izdelana na poseben, nov način in bodo brez dvomno še tudi drugje začeli posnemati naš izum in vzgled, naj o njej tu izpregovorimo nekoliko obširnejše. Diploma je povečana fotografija v barvi kakor bi bila risana s črno kredo in predstavlja ta-le prizor v šolski sobi IV. razreda ljudske šole v Radovljici: Za katedrom sedi slavljenec gospod Grčar v svečani obleki in steza desnico v pozdrav šesterici članov vodstva učiteljskega društva, ki so vsi enako oblečeni v salonsko obleko, ravno vstopili skozi odprta vrata v šolsko sobo in se bližajo slavljenecu, da mu čestitajo in izrazijo svojo hvaležnost. Med vrati stoji izumitelj diplome v razgovoru z g. učiteljem iz Lesec in kaže z roko na šolsko tablo, kjer je s kredo napisano besedilo častne diplome, ki daje poseben pomen pričujočemu prizoru. Pod besedilom so lastnoročni podpisi šesterih navzočih članov društvenega vodstva. Na sprednji stranici katedra

sta napisani letnici 1803—1909 in nad njima se blišči zvezda. Ta znak je obdan z lipovim vencem in kaže, kateri čas je bil slavljenec društveni predsednik. Po stenah in na omari za vrati so razvrščeni v okrasek primerni šolski predmeti. Diplomo diči lep secesionističen okvir z vzbočenimi modernimi črtami in kolobarčki ter s lovorjevima vejicama ob straneh. Ta znamenita diploma s okvirjem vred je izvršena natančno po načrta in pod nadzorstvom g. Frana Rojca, ki je napravil tudi besedilo na diplomu in okraske na okvirju. Fotografično delo je izvršil g. A. Vengar, gol okvir pa se je izdelal iz rožičevega lesa v naravni barvi v delavnici g. Ivana Pogačnika. Vsem trem se je delo dobro posrečilo. V kratkem se bodo dobile tudi fotografično razglednice razstavljene diplome po 20 vin.

Vir: Gorenjec, 17. 7. 1909

Častna diploma, ki jo je okrajno učiteljsko društvo v Radovljici poklonilo pri letošnji okrajni učiteljski konferenci na Bledu svojemu bivšemu šestnajstletnemu predsedniku g. Andreju Grčarju je pa vredna, da se jo opiše natančneje, zakaj prepričani smo, da jo bodo tudi drugje posnemali. Diploma je povečana fotografija v barvi, kakor bi bila risana s črno kredo in predstavlja ta-le prizor v šolski sobi IV. razreda v Radovljici: Za katedrom sedi slavljenec gospod Grčar v svečani obleki in steza desnico v pozdrav šestorici članov vodstva učiteljskega društva, ki so vsi enako oblečeni v salonsko obleko, ravno vstopili skozi odprta vrata v šolsko sobo in se bližajo slavljenecu, da mu čestitajo in izrazijo svojo hvaležnost. Med vrati stoji izumitelj diplome v razgovoru z g. učiteljem iz Lesec in kaže z roko na šolsko tablo, kjer je s kredo napisano besedilo častne diplome, ki daje poseben pomen pričujočemu prizoru. Pod besedilom so lastnoročni podpisi šesterih navzočih članov društvenega vodstva Na sprednji strani katedra sta napisani letnici 1893-1909 in nad njima se blišči zvezda. Ta znak je obdan z lipovim vencem in kaže, kateri čas je bil slavljenec društveni predsednik. Po stenah in na omari za vrati so razvrščeni v okrasek primerni šolski predmeti. Diplomo diči lep secesionističen okvir z vzbočenimi modernimi črtami in kolo barčki ter z lovorjevima vejicama ob straneh. Ta znamenita diploma z okvirjem vred je izvršena natančno po načrtu in pod nadzorstvena g. Frana Rojca, ki je napravil tudi besedilo delo je izvršil g. A. Vengar, gol okvir pa se je izdelal iz rožičevega lesa v naravni barvi v delavnici g. Ivana Pogačnika. Vsem trem se je delo dobro posrečilo. Dobe se tudi razglednice te diplome in sicer po 20 h komad pri fotografu A. Vengarju v Radovljici.

Vir: Učiteljski tovariš, 27. 8. 1909

Žig šole, ravnatelj, razredni učitelj in veroučitelj, 1909-10

Vir: DAR

Op.: Šolski voditelj Andrej Grčar, razredni učitelj Franc Jaklič, verouk Martin Drole.

Učiteljica Mina Medič-Triller, ok. 1909

Vir: MRO

Op.: Učiteljica in otroci drugega razreda osnovne šole v Radovljici.

Učiteljica Mina Medič-Triller, ok. 1909

Vir: MRO (detajl)

Ljudsko šolstvo. Vpokojeni so: ... J. Grčar v Radovljici.

Vir: Učiteljski tovariš, 29. 7. 1910

Iz Zaveze avstrijskih Jugoslovanskih učiteljskih društev. Delegate sta slednji prijavili sledeči društvi - Radovljiško učiteljsko društvo: ... Franc Jaklič, učitelj v Radovljici.

Vir: Učiteljski tovariš, 29. 7. 1910.

Radovljica. Ker mi je soproga nenadoma in dokaj opasno zbolela, se žal letošnje skupščine ne morem udeležiti — prvi v svojem učiteljevanju. V duhu se pridružuje m vsem sklepom. Vztrajajte na poti, dan boljše bodočnosti prihaja. Vaš stari I. Šega.

Vir: Učiteljski tovariš, 19. 8. 1910

Uradni razpisi učiteljskih služb. Na petrazredni ljudski šoli v Radovljici se bo stalno namestila služba nadučitelja z zakonitimi preprejemki in prostim stanovanjem. Redno opremljene prošnje naj se vložijo predpisanim potom pri podpisnem c. kr. okrajnemu šolskemu svetu do 10. septembra 1910. V kranjski javni ljudskošolski službi še ne stalno nameščeni prosilci morajo z državnozdravniškim izpričevalom dokazati, da so fizično popolnoma sposobni za šolsko službo. / C. kr. okrajni šolski svet v Radovljici, dne 3. avgusta 1910.

Vir: Učiteljski tovariš, 19. 8. 1910.

Naslov ravnatelja je podelilo naučno ministrstvo nadučitelju Andreju Grčarju v Radovljici povodom upokojenja.

Vir: Učiteljski tovariš, 9. 9. 1910.

††††

† **Josip Thuma.** V Radovljici je umrl po kratki, a mučni bolezni Josip Thuma, nadučitelj v pokoju, v lepi starosti 70. let. Pokojnik je služboval zadnji čas v Radovljici. Pokoj blagemu tovarišu! — Nekrolog objavimo prihodnjič.

Vir: Učiteljski tovariš, 8. 1. 1909

† **Josip Thuma.** V noči od nedelje 3. do ponedeljka 4. januarja t. l. je zatisnil svoje trudne oči za večno po kratki, a mučni bolezni tov. Josip Thuma, vpokojeni nadučitelj v Radovljici. Sicer je bolehal pokojnik že dlje časa, posebno hudo preglavico mu je delala vsaka zima, a vendar ga ta dolgotrajna bolehnost ni nikdar prisilila, da bi opustil svojo najpriljubnejšo pot — pot do bližnje dekanijske cerkve. Nobeno vreme ga ni zadržalo, da bi ne bil vsak dan redno pri maši, in zadnja njegova pot v cerkev je bila na novega leta dan. Pač ni nihče slutil, da nas pokojnik tako hitro zapusti.

Pokojnik se je porodil dne 23. jan. 1840 v Grčaricah pri Kočevju. Ljudsko šolo je dovršil v Kočevju, a l. 1852./53. in 1853./54. je obiskoval 3. razred tedanje normalne glavne šole v Ljubljani, ki jo je izvršil z dobrim uspehom, v letih 1854./55. in 1855./56. je pa obiskoval spodnjo realko v Ljubljani, kjer je dovršil 2. razred. — Tega leta je tudi obesil nadaljno študiranje na kol — iz kakega vzroka, ne vemo — in je sprejel službo pisarja pri tedanjem »Bezirksamtu« v Ribnici, ki jo je izvrševal v občno zadovoljnost svojih šefov od 1. okt. 1856 do 30. sept. 1858. — To vobče zadovoljivo službovanje mu je menda največ pripomoglo, da je bil imenovan 1860. l. 26. oktobra provizoričnim učiteljem na tedanji enorazrednici v Radovljici; a že 1. 1863. je postal definitiven, in sicer z dekretom z dne 9. sept. 1863.

Pod njegovim vodstvom se je šola polagoma širila, prispela je končno do štirirazrednice, in pokojnik je bil imenovan nadučiteljem z dekretom z dne 28. maja 1881, št. 840, in kot tak je stopil v pokoj dne 14. avgusta 1891. l. glasom dekreta z dne 29. julija 1891, št. 1565.

Pokojnik, dasi ne izšolan v kaki pripravnici, je vendar zapustil v srcih svojih nekdanjih učencev prav dober spomin, posebno dobre uspehe je dosegel v lepomislu, branju in računanju. — Dolgo vrsto let je opravljal pokojnik tudi službo organista in najžalostnejši dan njegovega življenja je bil — vsaj tako je zatrjeval svojim prijateljem — ko se je moral ločiti od cerkvenega orgljanja in poučevanja cerkvenega petja.

Pokojnik, dasi rojen Nmec, ko je prišel v Radovljico, ni znal niti deset besedi slovenskih — se je vendar rad udeleževal prejšnja leta raznih slovenskih prireditev, a

bil je vedno jako kulanten v narodnih ozirih in v poznejših letih je postal pravi Slovenec. Ako upoštevamo ono dobo, ko je pokojnik še aktivno služboval, in njegovo pokoljenje, se ne smemo čuditi, da je bilo njegovo uradovanje izključno nemško, zakaj saj je še dandanes precej takih kolegov, ki se poslužujejo blažene nemščine v občevanju z višjimi oblastmi.

Kako priljubljen je bil pokojnik med vsemi slojevi radovljiškega mesta, je pokazal njegov pogreb. Udeležili so se ga uradniki, deželni poslanec dr. J. Vilfan, polnoštevilno šolska mladina, prihitelo je pa tudi lepo število kolegij in kolegov. Le-ti so mu — pomnoženi z domačimi pevci — zapeli tako pred hišo kakor tudi na pokopališču običajni nagrobnici.

Pokojnik zapušča žalujočo vdovo in šest otrok, ki so pa že vsi preskrbljeni.

Lahka Ti zemljica in pokoj blagi duši Tvoji!

Vir: Učiteljski tovariš, 15. 1. 1909

† **Janko Pianeki.** Ko je stopil cvetoči maj v deželo, je umrl po kratki bolezni tovariš Janko Pianeki, učitelj na petrazredni deški ljudski šoli in voditelj obrtne nadaljevalne šole v Škofji Loki. Ugonobila ga je pljučnica, starega 48 let. Ostavil je vdovo in dva nepreskrbljena otroka. — Učiteljevati je začel na Waldtierrjevem zavodu v Ljubljani. Tisti čas je sodeloval kot izboren pevec na slovenskem odru. Bil je med ustanovniki slovenske opere. — Pozneje je služboval nekaj let ne gluhonemnici v Ljubljani, pred leti pa se je preselil v Škofjo Loko, kjer je nenadna smrt končala njegovo kulturno delovanje. — Pokojni tovariš Pianeki je bil izobražen, inteligenten učitelj, ki je užival splošne simpatije. Blag mu bodi spomin in po truda polnem življenju sladak pokoj v ljubi zemlji domači!

Vir: Učiteljski tovariš, 7. 5. 1915

O umrlem tovarišu Janku Pianeckem piše »Sava«: Umrl je v Škofji Loki učitelj na tamkajšnji deški ljudski šoli gospod Janko Pianeki. V veličastnem izprevedu so ga spremili k zadnjemu počitku dne 3. t. m. Tovariši so mu ob grobu zapeli ganljive žalostinke. Pokojnik se je rodil 1866. leta v Kozarščah pri Ložu, pohajal gimnazijo v Ljubljani, dovršil ondi učiteljske in deloval kot učitelj v nekdanjem Waldherrjevein zavodu v Ljubljani, v Radovljici, v gluhonemnici v Ljubljani, kot učitelj-voditelj v Sori in nazadnje kot učitelj v Škofji Loki. Pianeki je bil jako izobražen mož: spreten risar, nadarjen pevec in glasbenik, vnet sadjerejec. Iz lastnega veselja se je dovršeno naučil francoščine. V Škofji Loki se je po njegovem prizadevanju osnovala mestna godba. Blagi pokojnik naj počiva v miru v ljubi zemlji! slovenski!

Vir: Učiteljski tovariš, 21. 5. 1915

† **Andrej Grčar.** Umrl je v Radovljici dne 14. julija ob 9. zvečer po dolgi mučni bolezni vpokojeni šolski ravnatelj gosp. Andrej Grčar v 71. letu svoje starosti. Pokojnik je bil v Radovljici in v vsej okolici splošno priljubljen vsled svojega konciljantnega vedenja, kar pričajo pa priznanja, ki jih je užival v svoji aktivni službi, kajti bil je dolgo let zastopnik učiteljstva v c. kr. okrajnem šolskem svetu radovljiškem, več let predsednik okrajnega učiteljskega društva, mestni zastop radovljiški ga je volil v ravnateljstvo mestne hranilnice itd. — Rajniki se je s pridom udeleževal javnega življenja, bil je vedno zvest naš pristaš in odkritosrčen ter vztrajen zagovornik učiteljstva. Zapušča žalujočo vdovo, sina učitelja - vojaka, ki je vjet na Ruskem in hčer, ki se je posvetila samostanskemu življenju. Pogreb dragega pokojnika se vrši

dne 16. julija ob 5. popoldne. Blag mu spomin!
Vir: Slovenski narod, 15. 7. 1915

Slovenski narod, 15. 7. 1915

† **Andrej Grčar.** Umrli je v Radovljici dne 14. julija ob 9. zvečer po dolgi, mučni bolezni vpokojeni šolski ravnatelj tovariš Andrej Grčar v 71. letu svoje starosti. Pokojnik je bil v Radovljici in v vsej okolici splošno priljubljen zaradi svojega konciljantnega vedenja, kar pričajo pač priznanja, ki jih je užival v svoji aktivni službi, zakaj bil je dolgo let zastopnik učiteljstva v c. kr. okrajnem šolskem svetu radovljiškem, več let predsednik okrajnega učiteljskega društva, mestni zastop radovljiški ga je volil v ravnateljstvo mestne hranilnice itd.

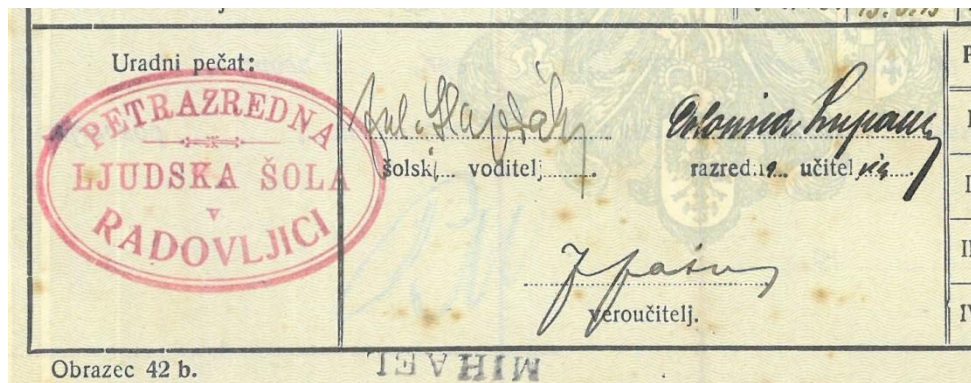
Rajniki se je s pridom udeleževal javnega življenja, bil je vedno zvest naš somišljenik in odkritosrčen ter vztrajen zagovornik učiteljstva. Zapušča žalujočo vdovo, sina učitelja-vojaka, ki je ujet na Ruskem, in hčer, ki se je posvetila samostanskemu življenju. Pogreb dragega pokojnika se je vršil dne 16. julija ob 5. popoldne ob veličastni udeležbi občinstva, učiteljstva in šolske mladine.

Bodi dragemu tovarišu, ki je z navdušenjem in ljubeznijo deloval v naši; organizaciji za blaginjo našega stanu in šolstva, lahka slovenska zemlja in neminljiv spomin!

Vir: Učiteljski tovariš, 20. 8. 1915

****

Učni predmeti v šolskem letu 1909/10: vedenje, pridnost, veronauk, branje, pisanje, slovenski učni jezi, nemški jezik, računstvo in geometrijsko oblikoslovje, prirodopsi in prirodoslovje, zemljepis in zgodovina, risanje, petje, telovadba, ženska ročna dela, zunanja oblika pismenih izdelkov (vedenje, veronauk in telovadba niso ocenjeni).

Žig šole, ravnatelj, razredni učitelj in veroučitelj, 1914-15

Vir: DAR

Op.: Šolski voditelj Julij Slapšak, razredna učiteljica Apolonija Zupanc.

Učni predmeti v šolskem letu 1915: vedenje, pridnost, veronauk, branje, pisanje, slovenski učni jezi, nemški jezik, računstvo in geometrijsko oblikoslovje, prirodopsi in prirodoslovje, zemljepis in zgodovina, risanje, petje, telovadba, ženska ročna dela, zunanja oblika pismenih izdelkov (telovadba, ženska ročna dela in zunanja oblika pismenih izdelkov niso ocenjeni).

Do konca prve svetovne vojne so na radovljiški šoli poučevali naslednji učitelji: že omenjeni Jožef Thuma (1860-1891; od 1881 nadučitelj), Franc Medic (1876-1893, tudi upravitelj), Valentin Žvagen (1883-1885), Alojzija Bauer (1879-1885), Leopoldina Rozman (1880-1885), Hedvika Pavlin (1886), Marija Marolt (1885-1889 ali 1890), Hinko Podkrajšek (1886-1892, upravitelj 1891-1892), Andrej Grčar (1892-1910, upravitelj 1892-1910), Ludvik Stiasny (1894-1901), Janko Piancki (1891-1908), Mihaela Razinger (1908-1924), Mina Medič-Triller (1909-1913), Karol Matajec (1904-?), Ivan Šega (1906-1920, upravitelj 1910-1911), Franc Jaklič (1906-1920, upravitelj 1919-1920), Julij Slapšak (upravitelj 1911-1919).

Vir: Radovljiški zbornik 1992

Op.: Med naročniki Mohorjevih knjig se leta 1898 omenja učiteljica Wrus Emilija, v letih 1901-1904 pa učiteljica Franica Žebre.

Nadučiteljem v Radovljici je imenovan g. Julij Slapšak.

Vir: Gorenjec, 13. 5. 1911

Iz šolske službe. Okrajni šolski svet v Radovljici je imenoval provizorično učiteljico Antonijo Jakličevo v Radovljici za provizorično učiteljico na Koroški Beli.

Vir: Učiteljski tovariš, 4. 8. 1911

† **Dr. Janko Vilfan.** V soboto je nagloma umrl, mudivši se po opravkih v Ljubljani, dr. Janko Vilfan, odvetnik in deželni poslanec iz Radovljice. Pokojni dr. Vilfan je bil blaga in plemenita duša ter je vedno in povsod z vso iskrenostjo in odločnostjo zagovarjal koristi učiteljstva. Bodi ljubemu in odličnemu prijatelju učiteljstva ohranjen najblažji spomin!

Vir: Učiteljski tovariš, 13. 12. 1912

Razdelitev draginjskih doklad. Kranjski deželni odbor je »po previdnosti« draginjske doklade učiteljstvu tako-le razdelil: ... Huth-Razinger v Radovljici (okraj Radovljica) – 10%.

Vir: Učiteljski tovariš, 10. 1. 1913

Ljudsko šolstvo. Deželni šolski svet je sporazumno z deželnim: odborom sistemizoval novo učno mesto za peti razred na ljudski šoli v Radovljici.

Vir: Učiteljski tovariš, 29. 8. 1913

Uradni razpisi učiteljskih služb. Na 5-razredni ljudski šoli v Radovljici se bo stalno namestila služba enega učitelja (učiteljice) s postavnimi prejemki. Redno opremljene prošnje je vložiti predpisanim potom pri podpisnem c. kr. okr. šolskem svetu do 30. 9. 1913. Prosilci, ki v kranjski učiteljski službi še niso stalno nameščeni morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da so telesno popolnoma sposobni za učiteljsko službo. / C. kr. okrajni šolski svet v Radovljici, dne, 21. avg. 1913.

Vir: Učiteljski tovariš, 5. 9. 1913

Iz seje c. kr. deželnega šolskega sveta dne 23. t. m. Na ljudskih šolah so bili imenovani, in sicer: ... Apolonija Zupanc za učiteljico v Radovljici.

Vir: Učiteljski tovariš, 27. 2. 1914

Ljudsko šolstvo. Na mesto nadučitelja Julija Slapšaka, ki je na dopustu, je imenovana za supletinjo v Radovljici prov. učiteljica Helena Potočnikova.

Vir: Učiteljski tovariš, 8. 5. 1914

Naši ranjeni junaki-tovariši. Na severnem bojišču sta bila ranjena Avgust Waschte, učitelj v Trstu, in Fran Jaklič, učitelj v Radovljici. Oba sta bila prepeljana v Ljubljano.

Vir: Učiteljski tovariš, 25. 9. 1914

Žig petrazredne Ljudske šole v Radovljici, 1915

Vir: arhiv družine Sartori-Čebulj

S seje kranjskega deželnega šolskega sveta dne 14. decembra 1915. Število kranjskega učiteljstva znaša koncem 1915. leta 1054, od tega jih odpade na prvi

razred 106, na II. razred 158, na III. razred 316, na IV. razred 474. ... Metelkovo ustanovo dobe: ... Slapšak Julij in Krištof Anton, Radovljica.

Vir: Učiteljski tovariš, 24. 12. 1915

Petindvajsetletnico učiteljevanja praznujejo letos sledeči tovariši: ... Šega Ivan, učitelj v Radovljici.

Vsem tem ljubim tovarišem k temu službenemu jubileju iskreno čestitamo, želeč jim še mnogo zdravih in boljših let uspešnega delovanja v korist narodu in domovini!

Vir: Učiteljski tovariš, 11. 8. 1916

Umrla je dne 8. t. m. v starosti 77 let gospa Helena Šega, mati našega tovariša Ivana Šega, učitelja v Radovljici. Vrlemu tovarišu naše sožalje!

Vir: Učiteljski tovariš, 12. 1. 1917

Seznam učiteljev (1918):

Julius Slapšak, nadučitelj (24. jan. 1894) - Radovljica

Michaela Huth-Rasinger, učiteljica (29. dec. 1886) – Radovljica

Johan Šega, učitelj (10. mar. 1894) – Radovljica

Franz Jaklič, učitelj (2. avg. 1906) – Radovljica

Apollonia Zupanc, učiteljica (23. feb. 1914) – Radovljica

Vir: Personalstatus ..., 1. 1. 1918

Op.: Ime in priimek, naziv, zaposlen od ... in ljudska šola.

Boj za kruh kranjskega učiteljstva se nadaljuje. Tukajšnje učiteljstvo strada. Naš položaj je obupen. Vse je tisočkrat dražje, mi smo navezani na plače mirnih časov. Ne dobivamo nikakih doklad. Deželni odbor jih je ustavil, enkratnega nabavnega prispevka ni, ker ni deželni šolski svet še sestavil razdelitve. Državi dajemo kar zahteva. Vzgojili smo ji bojevnike, na katere je lahko ponosna. Za plačilo ginemo kot psi za plotom. V imenu človeštva zahtevamo kruha in rešitve. Naše oblasti so gluhe za naše prošnje. Pritisnite nanje z vso silo, dajte nam, kar je našega. Zahtevamo stroge remedure naš stan morečih razmer. / Učiteljsko društvo radovljiškega okraja. Šega, predsednik.

Vir: Učiteljski tovariš, 22. 3. 1918

Učiteljsko društvo za radovljiški okraj je imelo 27. pret. mes. v šolskem poslopu na Koroški Beli svoj II. sestanek. ... Postavi se pok. šol. ravnatelju in častnemu članu uč. dr. za rad. okraj Andreju Grčarju v Radovljici nagrobni spomenik.

Napravi se okrožnica v sporazumu s predsednikom

Slomškove Zveze na vsa šolska vodstva, da naj prispeva vsaka učiteljska oseba rad. okraja vsaj 10 K za spominek. Pričakuje se, da se bo vsak odzval ter prispeval, da se ohrani možu, ki je deloval dolgo vrsto let na šolskem polju, zaslužen spomin. Vsi prispevki naj se pošiljajo na naslov: Pr. Jaklič, učitelj v Radovljici. — Učit. društvo prispeva k spomeniku 100 K. za rezervni zaklad Zaveze pa 50 K.

Vir: Učiteljski tovariš, 7. 3. 1919

Učiteljsko društvo za radovljiški okraj je zborovalo v tekočem letu četrtrič 8. maja ob obilni udeležbi svojih članov. ... Odkritje nagrobnega spomenika pokojnemu

ravnatelju Grčarju, častnemu članu našega društva, se vrši v četrtek, t. j. 12. junija ob 3. uri popoldne v Radovljici z govorom, ki ga prevzame društveni predsednik, in z 2 žalostinkama. Učitelji pevci naj sami ponove nagrobni »Blagor inu« in »Nad zvezdami« ter prineso note s seboj. Ob 2. je skupna vaja v šolskem poslopju v Radovljici. — Vabi se vse učiteljstvo tega okraja, da se udeleži odkritja spomenika velezaslužnemu šolniku.

Vir: Učiteljski tovariš, 21. 5. 1919

Odkritje nagrobnega spomenika pok. A. Grčarju se vrši v četrtek, t. j. 12. junija, ob 3. popoldne v Radovljici. Tovariši pevci imajo ob 2. popoldne isti dan skupno vajo v šolskem poslopju. Ker je bil pok. A. Grčar zastopnik učiteljstva v okrajnem šolskem svetu in splošno priljubljen, je pričakovati obilne udeležbe.

Vir: Učiteljski tovariš, 4. 6. 1919

****

Binkoštno pismo. ... V drugem razredu me je poučeval odločni France Golmajer, Radovljičan. Znal je v nas zbuditi posebno veselje do petja in do zemljepisja. Pred poukom smo vedno z vnemo iskali na izobešenem zemljevidu Kranjske raznih vasi domačega okraja, da nismo bili pri izpraševanju v zadregi. Glede petja pa je imel Golmajer z mano velik križ. Moja ušesa so se odlikovala po taki nedostopnosti za lepe napeve naših pesmi, da sem vedno nesel na koncu šole domov pošteno dvojko. Ko sem hodil v drugi razred, je slavil dekan Toman svojo zlato mašo. Bil je to za Moravče velik praznik iskrenega veselja in resnične vdanosti. ...

... Nadučitelj Golmajer je vso stvar prav lepo priredil. Omenjam še, da je vodil tudi petje v cerkvi in znal okrog sebe zbrati in izuriti prav dober pevski zbor. Golmajer je bil potem prestavljen v Loški potok. Tu ga je zadela bridka usoda. Zaradi mrtvouda je deloma ohromel in moral zgodaj stopiti v pokoj. Naselil se je v Radovljici, kjer sva se s prijaznim starčkom večkrat sešla. Nekoč sem ga celo pripravil do tega, da je napravil z mano izlet — seveda na vozu, ker ima hromo roko in težke noge — k mojemu prijatelju Dolfu v prijazni Kamni gorici. Nekoliko samozadovoljno se danes spominjam tega lepega prijetnega izleta s svojim prvim učiteljem. Sem se mu pri tej priliki izkazal vsaj malo malce hvaležnega, kar je tudi njemu dobro delo. To sem bral z njegovega obraza, ko sva si presrčno segla v roko ob slovesu po izletu. In ako še živi, bo ena prvih poti, ko se vrnem iz zdravilišča v Kranj, gori v Radovljico k častitljivemu možu, da zopet malo pokramljava o starih Moravčah in o starih Moravčanih. ... / Rupar

Vir: Učiteljski tovariš, 18. 6. 1919

****

Izkaz prispevkov za Grčarjev nagrobni spomenik v Radovljici. 200 K: neimenovan denarni zavod; 150 K: Grčar Viktor; 100 K: Učit. društvo za radovljiški okraj; 20 K: Omanova Erna; 15 K: Gorišek Josip; 10 K: Vrezec J., Jeglič Fr., Jegličeva Malči, Jegličeva Leopoldina, Mihael in Roza Salberger, Schiffrer Egidij, Polde in Lojzka Baebler, Leon in Ema Pibovec, Lipovec Ivana, Majcen Roza, Potočnik U., Vilman C., Ažman Josip, Šemrl Ivan, Kren Ant., Jaklič Fr., Slapšak Julij, Šega Ivan, Baraga Janko, Jocif Ivan, Čop Anica, Jalen Rezika, Silvester Fr., Zemljan I., Blažič Karel, Kunčičeva Lojzika, Rihtersič iv., Drolova Kati, Stupica Ivan, Faturjeva

Ap., Markize ti I., Kesslerjeva Marija, Javornikova Josipina, Pleničar Josip, Pogačnikova Franica, Wurnerjeva Olga, Rus Franc, Grudner V., Coriazy M., Jegličeva Marija, Huthova Mihela, Zavrl Val., Korošec Josip; 8 K: Zirovnik Josip; 7 K: Zupančič J.; 6 K: Markovšek Edvard, Černe 1., Dežmanova Pavla ; 5 K: Bizjakova Jerica, Flere Franc, Klavora Fr., Cernetova Mar., Šivičeva Olga; 4 K: Vranič M.; 3 K: Černetova Kristina, Severjeva Lojzika, Strlekar M. Skupaj 1016 K. — Spomenik 936 K, poština in druge reči 28 K 40 h. Stroški skupaj: 964 K 40 vin. Ostanek 51 K 60 vin. je naložen v Mestni hranilnici v Radovljici, ki se porabi za popravo groba, oziroma za sveče na Vseh svetnikov dan. — Radovljica, 17. junija 1919. — France Jaklič, nabiralec prispevkov.

Vir: Učiteljski tovariš, 25. 6. 1919

Iz radovljiškega okraja nam pišejo: Dne 12. junija t. l. je učiteljsko društvo za radovljiški okraj na pokopališču v Radovljici odkrilo ličen nagroben spomenik svojemu zamrlemu mnogoletnemu predsedniku in častnemu članu, pokojnemu šol. ravnatelju v Radovljici Grčarju Andreju s petjem, z lepo zaokroženim nagovorom t. č. podpredsednika in zopet s petjem. Počastil je pokojnika na grobu s svojim govorom tudi radovljiški župan gospod Roblek, naglasujoč pokojnikove vr line in njegovo delavnost pri občini radovljiški.

Prej še pa je nagrobni spomenik blagoslovil — in to brezplačno — domači g. župni upravitelj v družbi z gospodom kaplanom. — Pri tem nas je bilo zbranih poleg radovljiške šolske mladine okrog 50 učiteljev in učiteljic, mnogo uradnikov okrajnega glavarstva — na čelu okrajni glavar — uradnega osebja od sodnije in druge posvetne gospode, združene s preprostim ljudstvom. Vse slavlje je pričalo o ugledu in splošni priljubljenosti, ki jo je užival pokojni „Andrejcek“ v času svojega neumornega delovanja. Da, bil je delaven mož in kremenit značaj, kakršnih naj bi bilo mnogo. Po odkritju spomenika se je zbralo učiteljstvo — skoraj polnoštevilno — na senčnatem vrtu restavracije „Pri Kunsteijnu“, kjer je bila prav živahna in neprisiljena zabava, združena s petjem moških in ženskih zborov, dokler ni prišel čas, da nam je bilo oditi z večernima vlakoma. Omeniti je treba še posebej, da je k odkritju spomenika prihitelo med nas v mnogobrtjnem številu — 23 tovarišev in tovarišic iz sosednjega nam okrajnega učiteljskega društva kranjskega. — S svojim prihodom niso le pokazali, da čislajo in se spominjajo pokojnega Grčarja, temveč dali so nam zgled — ker se je tudi pri tem naglaševalo — naj bi se v prihodnje učiteljstvo obeh društev po možnosti mnogokrat shajalo na skupnih zborovanjih, tla bi se s tem še bolj gojilo medsebojno spoznavanje in kolegialnost. In zares, učiteljstvo radovljiškega okraja se je takoj odzvalo in prisostvovalo v precejšnjem številu zborovanju kranjskega učiteljskega društva dne 21. junija l.l. v Trziču. Naj bi se medsebojno delo nadaljevalo. / an.

Vir: Učiteljski tovariš, 16. 7. 1919

S seje višjega šolskega sveta dne 30. oktobra 1919. Premesčenja stalnega učiteljstva v začasno službovanje: ... Sv. Jakobu v Ljubljani; stalni učitelj pri Nadučitelju v Radovljici Julij Slapšak na ljudsko šolo v Mostah pri Ljubljani.

Vir: Učiteljski tovariš, 17. 12. 1919

Radovljica (p., ž. p. Radovljica), meš. o. š.,
6 razr. — vzp.; Pleničar Josip, nuč., 86; 05,
08; 05, 08; Huth-Razinger Mihaela, st. uča.,
63; 83, 86; 83, 86; Zupanc Apolonija, st. uča.,
91; 10, 12; 10, 14; Grundner Viljem, st. uč.,
95; 17, 20; 17, —; Perko Lavrencija, st. uča.,
98; 18, 20; 18, —; Kobentar Anton, zač. uč.,
99; 17, —; 18, —.

Imenik šolskih oblastev ..., 1921

Vir: sistory.si

Op.: Po stanju v začetku šolskega leta 1920/21!

Razpis učiteljskih služb v radovljiškem okraju v stalno nameščenje. Pod odredbi višjega šolskega sveta z dne 4. marca 1921, št. 3037 se razpisuje v stalno nameščenje naslednje učiteljske službe: ... na sedemrazrednici v Radovljici služba za učitelja in za učiteljico.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlože službenim potom do dne 30. aprila 1921. Kdor prosi za več služb ob enem, mora vložiti za vsako službo posebno prošnjo. V javni šolski službi še ne stalno nameščeni prosilci(ke) morajo z državno - zdravniškim izpričevalom dokaza/ti potrebno fizično sposobnost za šolsko službo. Moški prosilci za učiteljsko službo v Radovljici z izpitom za pouk na obrtnih nadaljevalnih šolah imajo prednost. / Okrajni šolski svet v Radovljici, dne 17. marca 1921.

Vir: Učiteljski tovariš, 31. 3. 1921

Iz radovljiškega okraja. Iz okrajne učiteljske knjižnice v Radovljici izposojuje knjige tovariš Jos. Pleničar. Šolski vodja v Radovljici, ki je bil voljen knjižničarjem. / Jos. Ažman.

Vir: Učiteljski tovariš, 28. 7. 1921

Učiteljske službe na osnovnih šolah so dobili: Fran Klavora in Anton Kobenter v Radovljici.

Vir: Učiteljski tovariš, 14. 9. 1921

Iz XIX. seje višjega šolskega sveta. V četrtek in petek dne 22. in 23. septembra t. l. se le vršila seja višjega šolskega sveta. ... Službe so dobili: ... Vilko Menart in Marija Pavlovšičeva v Radovljici.

Vir: Učiteljski tovariš, 29. 9. 1921

Iz XXVII. seje višjega šolskega sveta (7. sept.). ... Učiteljska imenovanja na osnovnih šolah: ... Fran Klavora in Anton Kobenter v Radovljici.

Vir: Učiteljski tovariš, 14. 9. 1922

Razpis učiteljskih služb. Po odredbi šolskega sveta z dne 14. novembra 1922 št. 15.476 se razpisujejo nadučiteljske in učiteljske službe v stalno namestitev: ... Radovljica, osemrazrednica, služba za učitelja.

Pravilno opremljene prošnje se vlagajo po predpisani poti do 24. decembra 1922. / Okrajni šolski svet v Radovljici, dne 22. novembra 1922.

Vir: Učiteljski tovariš, 30. 11. 1922

Imenovanja. Učiteljske službe so dobili: ... Viljem Grundner v Radovljici.

Vir: Učiteljski tovariš, 12. 4. 1923

Radovljica (p., ž. p. Radovljica), meš. o. š., 8 razr. — vzp.; Pleničar Josip, nuč., zač. š. v. (prid.), 86; 05, 08; 05, 08; Huth-Ranzinger Mihaela, st. uča., 63; 83, 86; 84, 87; Pavlošič Marija, st. uča., 82; 04, 06; 04, 08; Zupanc Apolonija, st. uča., 91; 10, 12; 10, 14; Kobenter Anton, st. uč., 99; 17, 21; 18, 22; Klavora Fran, st. uč., 99; 17, 22; 19, 22; Grundner Vilko, st. uč. 95; 17, 20; 17, —; Weinberger Pavla, zač. uča., 98; 19, —; 19, —; Iskra Zora, st. uča., uča. srbohrv., 96; 14, 16; 14, —.

Stalež šolstva in učiteljstva v Sloveniji, december 1923

Vir: sistory.si

Učiteljski zbor radovljiške osnovne šole, ok. 1923

Vir: 40/50 let osnovne šole

Op.: Učitelji (sedijo od leve): Fran Klavora, katehet Kunstelj, Zora Iskra, Josip Pleničar, Marija Pavlošič, Viljem Grundner in Anton Kobenter.

Josip Pleničar – učitelj, 1886-1970

Vir: Vigenjc VI. (detalj)

Učiteljska imenovanja. Premeščeni so: ... Zora Iskra iz Radovljice na Vič. / Kristina Hafner iz Žužemberka v Radovljico,

Vir: Učiteljski tovariš, 30. 10. 1924

Imenovanja. Kralj je podpisal ukaz, s katerim se postavljajo: ... Za učitelje: ... Jože Serajnik v Radovljico.

Vir: Učiteljski tovariš, 20. 11. 1924

Napredovanja. V 1. grupo II. kategorije so napredovali: ... Pavlošič Minka, učiteljica v Radovljici.

Vir: Učiteljski tovariš, 18. 12. 1924

Učiteljski zbor radovljiške osnovne šole, 1925

Vir: Mohorjev koledar 1995

Stojijo (od leve): Katarina Hafner, Franc Rus, Leopold Baebler, Anton Kobenter, Ana Zavodnik. Sedijo (od leve): Marija Hržič, Marija Pavlošič, Alojzija Baebler-Delak, Apolonija Zupanc.

Učiteljska imenovanja. Na osnovi čl. 32. zakona o činovnikih so imenovani s kraljevim ukazom: ... v Radovljici za šolskega upravitelja Leopold Baebler. / V Radovljici: za stalno učiteljico Gabrijelo Debeljak.

Vir: Učiteljski tovariš, 26. 3. 1925

Učenke in učenci z učiteljem Viljemom Grundnerjem, ok. 1925

Vir: arhiv Brane Kukič Kuka

Učitelj Viljem Grundner, ok. 1925
Vir: arhiv Brane Kukič Kuka (detajl)

Učiteljska napredovanja. Na osnovi čl. 47. in 52. čin. zakona so napredovali s kraljevim ukazom: V 2. grupo II. skupine: ... Apolonija Zupanc, učiteljica v Radovljici.
Vir: Učiteljski tovariš, 16. 7. 1925

Imenovanja. Imenovana je v Radovljico ga Bäßler-Delak Alojzija, učiteljica z Bleda.
Vir: Učiteljski tovariš, 4. 9. 1925

Namestitev. V Radovljico je imenovana Alojzija Baebler-Delakova s kraljevim ukazom.
Vir: Učiteljski tovariš, 24. 9. 1925

Učiteljska imenovanja. ... Nadalje je namestil g. minister prosvete: ... na Bledu Gabrijelo Debeljakovo, učiteljico v Radovljici.
Vir: Učiteljski tovariš, 1. 10. 1925

Imenovanja. Po razpisu so imenovani: ... v Radovljici za st. učitelja Viljem Grundner. ... Imenovanja po razpisu z ukazom: ... v Radovljici za st. učiteljico Ana Mencinger-Vizjak.
Vir: Učiteljski tovariš, 19. 8. 1926

Zora Pianecky, rojena 23. septembra 1899 v Radovljici, je leta 1918 doštudirala na Učiteljskišči v Ljubljani. Leta 1929 je v Ljubljani opravila strokovni izpit za učiteljico gluhonemih. V ljubljanski gluhonemnici je vodila pripravljalni razred, v katerem je bilo 17 otrok.
Vir: Glasilo Arhivskega društva in arhivov Slovenije, 2015 (št. 2)

Osebnе zadeve. Upokojitve v učiteljski službi. Upokojeni so: ... učiteljica v Radovljici Alojzija Baebler-Delak.
Vir: Učiteljski tovariš, 9. 2. 1928

26. Radovljica (p., ž. p. Radovljica), 7 razr.

Baebler Leopold, š. u., 1884, 1904, 1907;
Grundner Viljem, 1895, 1917, 1920;
Kobenter Anton, 1899, 1917, 1921;
Mencinger-Vizjak Ana, 1886, 1906, 1908;
Pavlošič Marija, 1882, 1904, 1906;
Puntar Viljem, 1901, 1921, 1925;
Zupanc Apolonija, 1891, 1910, 1912;
Hržič Marija, uč. za srbohrv., 1891, 1910, 1913.

Stalež šolstva in učiteljstva v Sloveniji, december 1928

Vir: sistory.si

***

† **Ivan Bernot.** Pokojni tovariš Ivan Bernot je bil rojen v Ljubljani 28. januarja 1872, kjer je 15. julija 1891 položil tudi maturo na tukajšnjem učiteljski šoli. Nato je nastopil prvo službeno mesto isto leto v Radovljici kot začasni učitelj. Leta 1894. je nastopil kot stalni učitelj službo v Srednji vasi. Njegov duh je hrepenel kvišku po izobrazbi in popolnosti ter je leta 1895. položil strokovni izpit za meščanske šole iz prirodnoznanstvene skupine, pozneje še iz prve jezikovne skupine. Toda ni se še mogel udeleževati v svoji stroki, saj je službo boval še nadalje na osnovni šoli v Sv. Križu pri Ljutomeru in kot nadučitelj v Veliki Do lini. Svoje zmožnosti in energijo je pričel šele popolnoma razvijati, ko je leta 1906. nastopil novo mesto na umetno-obrtni strokovni šoli v Ljubljani, kjer je deloval nato polnih 20 let. Upokojen je bil 31. decembra 1926, a je svoj zaslužen mir in pokoj užival malo, malo časa.

Vir: **Učiteljski tovariš, 12. 4. 1928**

***

V dvajsetih in tridesetih letih so na radovljiški šoli poučevali naslednji učitelji: Josip Pleničar (1922-1924, upravitelj 1922-24), Zora Iskra (1922-1924), Vilko Menart (1921-1922), Fran Klavora (1922-1924), Anton Kobenter (1922-1941, zač. upravitelj 1924-1925), Marija Pavlošič (1921-1940), Vilko Grundner (1923-1941, 1936-1941 upravitelj), Pavla Weinberger (1923-?), Apolonija Zupanc (vsaj 1914-1940), Mihaela Huth-Razinger (1887, vsaj do 1924), Anton Gornik, katehet (1924-?), Ana Zavodnik (1924-?), Bogomila Benetik, srbohrvaščina (1924-1925), Janko Alfred (1924-?), Ljudmila Zupanc (1924-1925), Kristina Hafner (1924, 1925-1927), Josip Serajnik (1924-1925), Gabrijela Debeljak (1925), Franc Rus (1925-1926), Leopold Baebler (1925-1940, upravitelj 1925-1936), Alojzija Baebler-Delak (1925-1927), Marija Hržič (1925-1940), Ana Mencinger (1926-1933), Vilko Puntar (1927-1929, 1935-1940), Elizabeta Grad (1940).

Vir: **Radovljiški zbornik 1992**

Žig šole, ravnatelj, razredni učitelj in veroučitelj, 1926

Vir: arhiv Terezija Erman

Op.: Šolski voditelj Leopold Baebler, razredna učiteljica Apolonija Zupanc, učitelj veronauka I. Gornik.

Žig državne osnovne šole Radovljica, 1926

Vir: arhiv Terezija Erman

Upokojitve v učiteljski službi. Upokojeni so: ... učiteljica v Radovljici Alojzija Baebler-Delak ...

Vir: Slovenski narod, 6. 2. 1928

****

Prof. Hinko Podkrajšek umrl. V svojem stanovanju na Erjavčevi cesti je nocoj umrl po daljši bolezni profesor Srednje tehnične šole Hinko Podkrajšek. Pokojnik je bil mož kremenitega enačaja, ki ni klonil pred avstrijskim šolskim režimom, marveč vedno odločno nastopal proti nemškim težnjam na nekdanji Državni obrtni šoli, obenem pa je z največjo vztrajnostjo širil izobrazbo in prosveto med našim obrtništvom.

Pokojni je bil rojen 13. julija 1858 v Ljubljani, dovršil je nižjo gimnazijo in učiteljišče. L. 1878. je postal učitelj na ljudskih šolah v Radovljici, Kranju in v Ljubljani. L. 1895. je prišel na Državno obrtno šolo, kjer je postal profesor in je po prevratu učil na Srednji

tehnični do svoje vpokojitve 1824-25. Pokojni je spisal nad 20 raznih obrtno strokovnih učnih knjig, med drugimi za praktike prav važno obrtno terminologijo. Prof. Podkrajšek je bil vedno odločen narodnjak in je kljuboval celo slovitemu šolskemu nadzorniku Simi ter odklonil naročitev nemške »Schulzeitung«. Ta njegov nastop je med nemškim učiteljstvom in birokrati vzbudil veliko ogorčenje, toda Podkrajšek je znal braniti svoj položaj. Bil je tudi velik ljubitelj narave. Blag mu spomin!

Vir: Slovenski narod, 30. 5. 1928

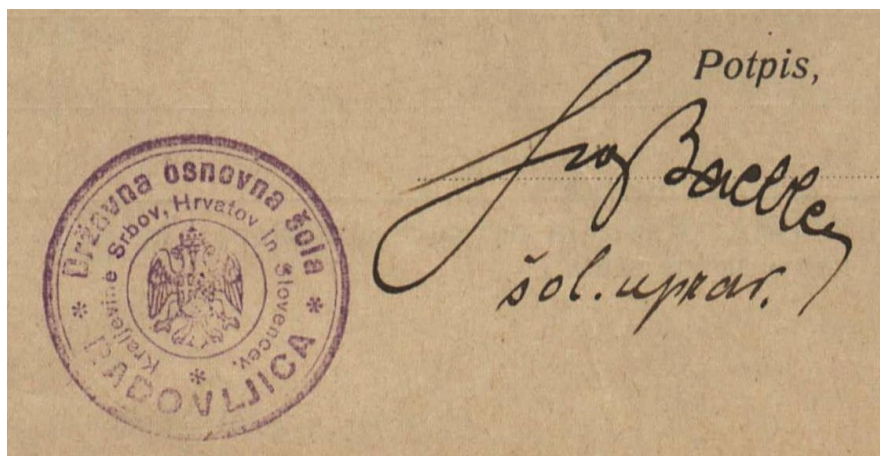
Osebne zadeve. Glasom razporeda ministrstva prosvete so postavljeni za stalne učitelje(ice) v ljubljanski oblasti: ... v Radovljici za stalnega suplenta Franc Rus.

Vir: Učiteljski tovariš, 6. 9. 1928

****

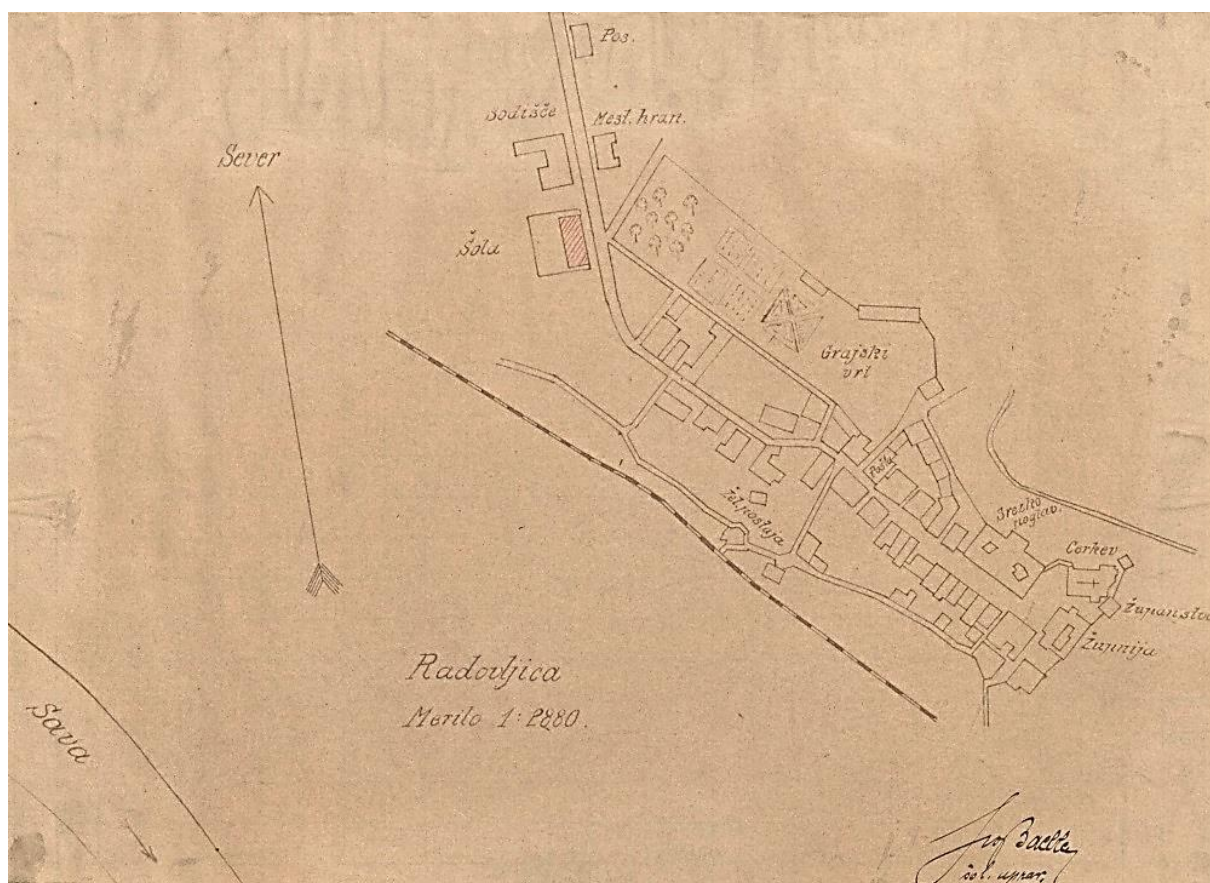
Nadučitelj Leopold Baebler
Vir: Mohorjev koledar (detalj)

Žig in podpis šolskega upravnika L. Baeblerja, 1929
Vir: sistory.si (Šolski muzej Slovenije)

Žig vodstva osemrazredne mestne osnovne šole
Vir: arhiv Zvone Razinger

Pozicija šole – podpis L. Baebler, 1929
Vir: sistory.si (Šolski muzej Slovenije)

Žig državne osnovne šole Radovljica, pred 1929
Vir: Bilten EGŠŠ

Julij Slapšak (1874-1951)
Vir: dLib – zbirka upodobitev znanih Slovencev NUK

Osebne zadeve. Merkantilni tečaj za strokovno izobrazbo učiteljev na trgovskih (gremijalnih) in obrtno-nadaljevalnih šolah. V merkantilni tečaj, ki se bo vršil od 3. avgusta do 30. avgusta t. 1. so sprejeti spodaj navedeni prosilci: ... Kobentar Ant., Radovljica.

Vir: Učiteljski tovariš, 23. 7. 1931

Radovljica (i. p.)
Baebler Leopold, upr.
Grundner Viljem, uč.
Hržić Marija, uč.
Kobenter Anton, uč.
Mencingar Anica, uč.
Pavlošič Minka, uč.
Zupanc Apolonija, uč.

Prosvetni šematizam, 1932
Vir: sistory.si

Osebne zadeve. Napredovali so v VII. skupino: ... Rus Franc, učitelj v Radovljici.
Vir: Učiteljski tovariš, 11. 8. 1932

Ekskurzijski odsek. Smučarski tečaj. 2. t. m. se je odpeljala pogumna četa smučarjev na I. smučarski tečaj EO v Mojstrano. Tečaj vodi tov. France Rus iz Radovljice. Vstop je še vedno mogoč. Interesenti naj se javijo v hotelu »Triglav« v Mojstrani.

Vir: Učiteljski tovariš, 5. 1. 1933

Osebne zadeve. Prevedni so učitelj(ce); v VII. skupino: ... Grundner Viljem iz Radovljice, ... Kobenter Anton iz Radovljice.

Vir: Učiteljski tovariš, 23. 3. 1933

Osmrtnica učiteljice Ane Mencinger
Vir: Jutro, 3. 11. 1933

... 25. Radovljica, mesto, 496, 1600, 1775; 6 šs; st 2 o; šv; 6 odd.

1. Baebler Leopold, šu, 1884, 04, 07; 04: 29—4—0; VI. od 3. X. 25 (na bol. dop.).
2. Grundner Viljem, 1895, 17, 20; 17: 16—2—0; VII. od 26. XII. 32 (na bol. dop.).
3. Hržič Marija, uč. srbohrv., 1891, 10, 13; 10: 23—3—0; VI. od 29. XII. 30.
4. Kobenter Anton, 1899, 17, 21; 18: 15—0; VII. od 26. XII. 32.
5. Pavlošič Marija, 1882, 04, 06; 04: 29—2—0; VI. od 11. XII. 29.
6. Puntar Viljem, 1901, 21, 25; 21: 12—3—0; VII. od 31. XII. 33.
7. Zupanc Apolonija, 1891, 10, 12; 10: 23—2—0; od 12. II. 31.

Verouk uči: Tiringar Janez, kaplan.

Šol., učit. in sreska učit. knjiž.; obrt. nad. š., pletarska šola.

Društva: SKJ, PJS, JS, Gas., RK, PSVD, LD, Vine. konf., JUU.

Preds. obč.: dr. Dobravec Ivan; dekan Fatur Jakob.

Vir: Stalež šolstva in učiteljstva v Dravski banovini, 1934

Osebnе zadeve. Napredovali so učitelji(-ice): v IX. skupino: ... Puntar Vilko iz Radovljice.

Vir: Učiteljski tovariš, 22. 2. 1934

UU Sresko društvo Radovljica je zborovalo dne 21. januarja 1935. v Lescah. Po otvoritvi zborovanja je predaval gospod Jakob Špricar iz Radovljice o razvoju lutkarstva pri raznih narodih in v raznih dobah. Predavatelj je zanimivo obrazložil in poudaril vzgojne in kulturne vrednote lutkarstva. Članstvo je z zanimanjem poslušalo popularnega predavatelja in ga je ob sklepu predavanja nagradilo z glasnim odobravanjem.

Vir: Učiteljski tovariš, 14. 3. 1935

Osebnе zadeve. Napredovali so učitelji(ce) v V. skupino: Gradnik Rajko, sres. š. nadzornik iz Radovljice.

Vir: Učiteljski tovariš, 4. 7. 1935

Ponesrečena brakada nosi naslov članek v »Slovincu« od 26. 1., kjer govori o učiteljskih premeščanjih. Članek prinaša tudi pismo Vladimirja Kapusa na ministra, kjer se zavzema za Baeblerja iz Radovljice, ki mu je baje grozila premestitev, ker je bil narodnjak in Sokol. V pismu je tudi naslednji pasus: »Še nikdar se niso pri Slovencih ideali poštenih Jugoslovanov toliko poniževali kot sedaj ... Tisti, ki ni slepo klonil onim, ki so vzklikali »Srbe na vrbe«, mora zapustiti svoje mesto, ker je premeščen. Članek se nad tem pismom zgraža in pravi, da strelja Kapus v prazen grm, ker na premestitev Baeblerja nihče ni mislil. Tudi, da bi bil kdo premeščen, ker je bil Sokol »Slovenec« odločno zavrača, zakaj pri njih se nikdar ne uveljavlja praksa: zob za zob!

Vir: Učiteljski tovariš, 30. 1. 1936

Nadučitelj Ivan Šega
Vir: dLib - NUK

Nenadna smrt uglednega vzgojitelje / Zadet od kapi je umrl nadučitelj Ivan Šega. Jesenice, 10. oktobra. – Danes opoldne je na Jesenicah nenadno podlegel srčni kapi upokojeni šolski upravitelj Ivan Šega. Ugledni vzgojitelj in narodni delavec je bil znan daleč po Sloveniji, a »Jutro« se ga je spominjalo 18. decembra 1931., ko je praznoval 60-letnico rojstva. Bil je iz ugledne železničarske obitelji iz Ljubljane. Učiteljske je dovršil 1891., nakar ga je prva služba povedla v Brežice ...

... v Radovljici je bil med ustanovitelji pletarne in konzumnega društva, sodeloval je v občinskem svetu in pri Mestni hranilnici, kjer se je med vojno hudo upiral vojnim posojilom, bil je predsednik radovljiške podružnice SPD, ko je gradila Vilfanovo koča na Begunjščici.

Vir: Jutro, 11. 10. 1936

† **Ivan Šega.** Zopet je omahnil v večnost eden izmed graditeljev našega udruženja Ivan Šega. Leta minevajo in prinašajo pozabljenjo nad lepimi in velikimi deli posameznikov.

Kruta sedanost in borba za pravice lastnega stanu sta vzrok, da le preve pozabljamo na velike ustvarjajoče in organizatorske sposobnosti, ki so jih posamezni učitelji leta in leta dajali na razpolago samo za to, da so gradili močne in trdne temelje naši stanovski organizaciji. In ko omagajo, zaradi truda, muk in trpljenja, tedaj vstane v novi luči pred nami vsa njihova preteklost, Vse njihovo plodno delo, vse njihovo prizadevanje ob času, ko so orali ledino v našem stanovskem udruženju.

Med one, ki so stali v prvi vrsti, ko se je snovalo naše udruženje, spada tudi pokojni Ivan Šega. Že takoj v prvih letih, ko se je začela snovati »Zaveza« iz posameznih učiteljskih društev, je uvidel njeno potrebo in njen pomen za bodočnost vsega učiteljskega stanu. Bil je od l. 1893. pa do l. 1909. izmenoma njen prvi in drugi tajnik. Prav zaradi te svoje funkcije, in z njo si je brezdvomno zaslužil naslov pionirja našega udruženja.

Ko so l. 1906. slovenski učitelji prvič obiskali Beograd, da bi ustvarili možnost čim ožjega stika s srbskim učiteljstvom, je bil on med njimi. V svojih velikih organizatorskih sposobnostih je že takrat uvidel, da bo moralo prej ali slej priti do

popolnega združenja vsega jugoslovanskega učiteljstva. Udeležil se je tudi kot zastopnik slovenskega učiteljskega veselostnega učiteljskega kongresa v Pragi. Zaradi naraščajočega dela v stanovski organizaciji, ki je zahtevalo popolno administracijo, je l. 1909. odložil tajniške posle, a v odboru Zaveze jugoslovanskih učiteljskih društev je ostal še nadalje, do vojne, ki je momentano zavrla mogočen napredek našega stanovskega udruženja.

Pokojni Šega je bil rojen v Ljubljani, kjer je dovršil tudi učiteljsko l. 1891. Imel je torej komaj dve službeni leti, ko je bil že izvoljen za tajnika stanovski organizaciji.

Njegova učiteljska pot ga je vedla v Brežice, Gornji Logatec, Šmartno pri Litiji, Radovljico in končno na Jesenice. Povsod, kjerkoli je pokojnik služboval, je neumorno deloval na kulturnem in gospodarskem polju. Snoval je razne zadruge, kulturne ustanove, a poleg vsega tega je našel vedno še dovolj časa za vzpodbudne članke v »Učiteljskem tovarišu«. Kot aktiven, v prvih vrstah stoječi graditelj poti, ki je dovedla jugoslovansko učiteljstvo do združitve, je vedno in povsod poudarjal idejo sloge, skupnega dela in edinstva vsega stanu.

Zaslужeni pokoj je užival na Jesenicah.

Pokoj?

Ne! Človek, ki je delal vse svoje življenje, ne more mirovati in tako je tudi pokojnik delal še vedno — za gospodarski in kulturni dvig naroda.

Sredi dela ga je ustavila smrt in presekala nit njegovega življenja. Komaj 65 let star nas je zapustil! Njegovo delo nam bodi vzor, zapišimo si ga za vedno v svoje duše, ko kličemo: »Slava njegovemu spominu!«

Vir: Učiteljski tovariš, 15. 10.1936

Državna narodna šola Radovljica, ok. 1935

Vir: DAR (detajl)

Žig Državne narodne šole, 1929-41
Vir: arhiv družine Sartori-Čebulj (detajl)

Narodna šola v Radovljici
Vir: Radovljiški zbornik 1992

Osebne zadeve. Razrešeni šolski upravitelji: ... Baebler B. Leopold v Radovljici.
Vir: Učiteljski tovariš, 2. 4. 1936

Osebne zadeve. Novi šolski upravitelji: ... Grundner A. Viljem v Radovljici.
Vir: Učiteljski tovariš, 2. 4. 1936.

Rangna lista po stanju z dne 1. septembra 1937: ... - VI. položajna skupina, Baebler Leopold, Hrzič Marijam, Pavlošič Marija in Zupanc Apolonija (vsi od 1. 4. 1931),

Grundner Viljem (29. 3. 1937), VII. pol. skupina: ... Kobenter Anton (26. 12. 1937), v VIII. pol. skupino: ... Rus Franc (8. 7. 1932).

Vir: Učiteljski tovariš, 11. 11. 1937

Osebnе zadeve. Napredovali so v 5. pol. skupino: ... Marija Pavlošič v Radovljici, v 6. skupino: ... Boris Grad v Radovljici, v 7. skupino: ... Franc Rus v Radovljici.

Vir: Učiteljski tovariš, 7. 4. 1938

Osebnе zadeve. Premeščeni so z odlokom naslednji učitelji in učiteljice v Sloveniji: ... Skubic Ida iz Radovljice v Talčji vrh.

Vir: Učiteljski tovariš, 11. 8. 1938

25	Radovljica	Radovljica	Radovljica	4	2	-	-	-	6	100	99	199	3	4	-	7	6	1	1	1	-	1	-	1
----	------------	------------	------------	---	---	---	---	---	---	-----	----	-----	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Šola Radovljica; šolska občina Radovljica, Upravna občina Radovljica. Osnovna šola (oddelkov) 4, višja ljudska šola 2, skupaj 6. Učencev: moških 100, ženskih 99, skupaj 199. Učiteljev: moških 3, ženskih 4, skupaj 7. Šola ima: 6 učilnic, 1 kabinet, upravnikovo pisarno, upravnikovo stanovanje, šolski vrt, lastno poslopje.

Vir: Statistični pregled šolstva in prosvete v Dravski banovini, 1939/1940.

Osebnе zadeve. Napredovanja učiteljstva v VIII. in IX. skupino; v VIII. skupino: ... Pavlin Franc, učitelj v Radovljici.

Vir: Učiteljski tovariš, 9. 5. 1940

Osebnе zadeve. Napredovanja učiteljstva v VI. in VII. skupino; v VI. skupino: ... Puntar Vilko, Radovljica.

Vir: Učiteljski tovariš, 13. 6. 1940

Osebnе zadeve. Napredovanja učiteljstva v VI. skupino: ... Grad Eliza, Radovljica.

Vir: Učiteljski tovariš, 14. 8. 1940

Osebnе zadeve. S kraljevim ukazom so upokojeni: ... Marija Pavlovšič v Radovljici.

Vir: Učiteljski tovariš, 26. 9. 1940

Osebnе zadeve. Napredovali so v VI. skupino učitelji(ce) z ukazom z dne 18. julija 1940. (Služb. novine z dne 26. oktobra 1940.): ... Grad Elizabeta iz Radovljice.

Vir: Učiteljski tovariš, 31. 10. 1940

.....

Osnovna šola:

1860-1891   **Josip Thuma, nadučitelj**

Osnovna šola in obrtno-nadaljevalna šola:

1892-1910   **Andrej Gerčar, nadučitelj**

1911-1919	Julij Slapšak, nadučitelj
1920-1921	Franc Jaklič, nadučitelj
1922-1924	Josip Pleničar, nadučitelj
1925-1936	Leopold Baebler, nadučitelj
1936-1941	Viljem Grundner, nadučitelj

.....

Polni viri naslovov:

Radovljiški zbornik 1992 (urednik: Jože Dežman, Izdala: Skupščina občine Radovljica, 1992); Iz zgodovine osnovne šola v Radovljici (avtorica: Verena Štekar-Vidic).

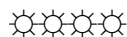
Mohorjev koledar 1995 (Izdala: Mohorjeva družba v Celju, 1994); Osnovna šola v Radovljici (avtorica: Verena Štekar-Vidic).

Zbornik ob 100 letnici ... (); Stoletnica osnovne šole (avtor: prof. Janez Globočnik)

40/50 let – Osnovna šola Antona Tomaža Linharta Radovljica (zbrali in uredili: Suzana Adžič in Zlata Rejc, Radovljica 2012); Radovljiška osnovna šola, ko se še ni imenovala po Linhartu (avtorica: Verena Štekar-Vidic), Preteklost osnovne šole v Radovljici ali spomini upokojene učiteljice (avtorica: Hela Pfajfar).

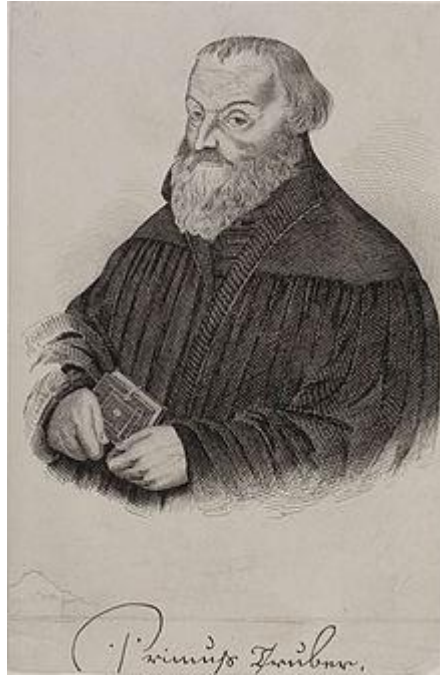
Imenik šolskih oblastev, ljudskih šol, učiteljev in učiteljic na Kranjskem (avtor Jakob Praedika, 1885)

Kažipot po pokneženi grofovini goriški in gradiški ter obmejnih krajih Kranjskih (izdal: Andrej Gabršče, Nova Gorica 1895)

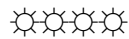

Najzaslužnejši za slovensko šolo

Primož Trubar – utemeljitelj slovenske osnovne šole.

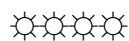
Primož Trubar, 1508-1586
Vir: wikipedia.org

Cesarica Marija Terezija – Leta 1774 uzakoni obvezno osnovno šolstvo

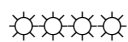
Cesarica Marija Terezija, 1717-1780
Vir: wikipedia.org

Anton Tomaž Linhart – pospeševalec šolstva na Slovenskem

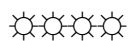
Anton Tomaž Linhart, 1756-1795
Vir: wikipedia.org

Valentin Vodnik – najzaslužnejši za uvedbo slovenščine v osnovnih šolah

Valentin Vodnik, 1758-1819
Vir: wikisource.org

Jožef Špendou in Jožef Valant – pisec šolske ustave in rektor ljubljanske šole

Jožef Špendou, 1757-1840 / Jožef Balant, 1763-1834
Vir: Radovljiški zbornik / wikipedia.org

Vsi omenjeni so tesno povezani z občino Radovljica (Linhart rojen v Radovljici, Špendou, Balant v Novi vasi) in okrajem Radovljica (Vodnik je deloval v Bohinju). Film o Trubarju pa so snemali v Radovljici.

****

Zgodovina šolstva v slikah

Šola v srednjem veku
Vir: tržičan.si

Izpit na podeželski trivialki, 1787

Vir: Šolstvo na Slovenskem skozi stoletja (neznani avtor)

Šolska vizitacija iz leta 1787. Z vzpostavitvijo centraliziranega državnega šolstva so v šole vpeljali tudi izdelan večstopenjski sistem šolskega nadzorstva. (Vir: slika iz razstavne zbirke Slovenskega šolskega muzeja, izdelana po tuji predlogi); **povzeto po 200 let šolstva na Breškem.**

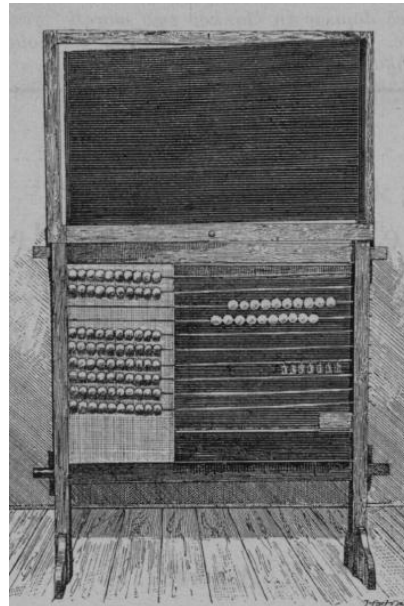

Učenec s tablico, 1825

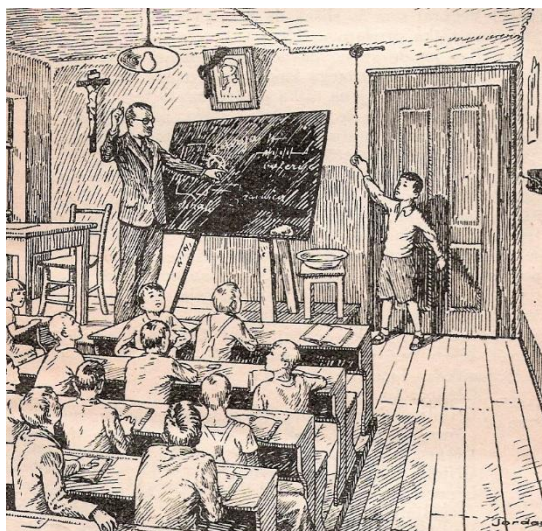
Vir: Šolstvo na Slovenskem skozi stoletja (slikar Lončarevič)

Kaznovanje v šoli, 1850
Vir: Šolstvo na Slovenskem skozi stoletja

Novi šolska klop in tabla
Vir: Učiteljski tovariš, 16. 1. in 1. 2. 1895

Elektrika v šoli, 1936
Vir: Elekrika

Sestavil: Goran Lavrenčak

Prvič objavljeno: 10. 12. 2016

Zadnjič objavljeno: 31. 12. 2018

glavrencak@gmail.com

.....:

12. 10. 2018 pisal na šolo in prosil za sodelovanje (egss.radovljica@guest.arnes.si)!
Do danes nisem dobil odgovora!